

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra andragogiky a managementu vzdělávání

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Implementace GDPR ve vybraných evropských školách
GDPR implementation in selected European schools

Lucie Kroutilová

Vedoucí práce: RNDr. Ing. Eva Urbanová, Ph.D., MBA
Studijní program: Specializace v pedagogice-Školský management
Studijní obor: Školský management (B0413A190001)

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Implementace GDPR ve vybraných evropských školách potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 10. 07. 2023

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala paní RNDr. Ing. Evě Urbanové, Ph.D., MBA. za odborné vedení mé bakalářské práce, cenné rady a za čas, který mi byl ze strany paní doktorky věnován. Poděkovat bych chtěla české škole i partnerské škole ve Španělsku, které mi poskytly veškeré informace a zúčastnily se mého výzkumu. V neposlední řadě bych ráda poděkovala mé rodině, která mě velmi podporovala.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá komparací implementace evropského nařízení o ochraně osobních údajů neboli GDPR ve vybraných evropských školách. Práce je rozdělena na teorii a výzkumné šetření. Teoretická část se zaměřuje jako první na všeobecný význam ochrany osobních údajů, dále pak na definici základních pojmů GDPR a snaží se seznámit s nastaveným právním rámcem, platnou legislativou a zásadami ochrany osobních údajů. Další díl teoretické části poukazuje na to, jak je Obecné nařízení o ochraně osobních údajů ukotvené ve školských vzdělávacích institucích. Na základě rešerše odborné literatury je zrealizován kvalitativní výzkum formou rozhovoru s vybranými respondenty. Jedná se o českého a španělského pověřence pro ochranu osobních údajů, kteří byli jmenováni vybranou školou, aby poskytovali poradenství ohledně zpracování osobních údajů a zajišťovali dodržování povinností vyplívajících z Nařízení (EU) 2016/679. Cílem práce je zjistit, zda vybrané evropské školy mají totožný postup při plnění povinnosti dané platnou legislativou a poukázat na chyby vznikající v souvislosti s nedodržováním platných právních ustanovení a následně identifikovat přínosy a negativa zavedení GDPR na těchto školách. Po realizaci výzkumu navazuje vyhodnocení dat, která se nám díky dostatečným výzkumným otázkám nashromáždila. Samotný závěr bakalářské práce přináší celkové shrnutí a zhodnocení funkčnosti tohoto jednotného právního rámce ochrany osobních údajů v evropském prostoru.

KLÍČOVÁ SLOVA

GDPR, osobní údaje, škola, pověřenec, implementace, souhlas se zpracováním osobních údajů

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with a comparison of the implementation of the European Data Protection Regulation or GDPR in selected European schools. The thesis is divided into theory and research investigation. The theoretical part focuses first on the general meaning of data protection, on the definition of the basic concepts of the GDPR and tries to get acquainted with the set legal framework, the current legislation and the principles of data protection. Furthermore, the theoretical part highlights how the General Data Protection Regulation is anchored in educational institutions. The implementation of the GDPR in education is Based on a literature search, qualitative research is conducted in the form of interviews with selected respondents. These are a Czech and a Spanish Data Protection Officer who have been appointed by the selected school to provide advice on the processing of personal data and to ensure compliance with the obligations arising from Regulation (EU) 2016/679. The aim of the work is to determine whether the selected European schools have identical practices in complying with the obligations imposed by the current legislation and to highlight the errors arising from non-compliance with the applicable legal provisions, and then to identify the benefits and negatives of the introduction of the GDPR in these schools. The research implementation is followed by an evaluation of the data we have collected thanks to sufficient research questions. The very end of the bachelor thesis provides an overall summary and evaluation of the functionality of this unified legal framework for data protection in the European area.

KEYWORDS

GDPR, personal data, school, trustee, implementation, consent to the processing of his or her personal data

Obsah

Úvod	6
1 Ochrana osobních údajů	7
1.1 GDPR v čase	8
1.2 Základní pojmy	11
1.3 Právní důvody zpracování osobních údajů	17
1.4 Legislativa.....	20
1.5 Zásady ochrany osobních údajů.....	22
2 Implementace GDPR ve škole.....	25
2.1 Informační a komunikační technologie	26
2.2 Přístup škol k ochraně osobních údajů	28
2.3 Bezpečnostní opatření.....	30
3 Výzkumné šetření	32
3.1 Metodologie	32
3.2 Kvalitativní výzkum	32
3.3 Výzkumný cíl.....	33
3.4 Sběr dat	33
3.5 Výzkumné otázky pro sumarizaci dat.....	34
3.6 Rozhovory s pověřenci škol.....	36
3.7 Výsledky výzkumného šetření.....	53
Závěr.....	56
Seznam použitých informačních zdrojů	58
Seznam užitých zkratk	63

Úvod

Škola má zásadní úlohu při zajišťování práva na ochranu osobních údajů, a to nejen jako subjekt odpovědný za řádné zpracování informací o osobách, které se jí týkají, ale také jako zásadní prvek při šíření tohoto práva, neboť může umožnit, aby si ho nezletilé osoby od okamžiku svého vzdělávání ve škole uvědomovaly a využívaly. Především je to však příležitost pro školy, aby přezkoumaly své postupy v oblasti ochrany údajů a soukromí.

Z toho důvodu má bakalářská práce poukazuje na školy, ve kterých studují nezletilí žáci a studenti, kteří vyžadují větší ochranu ve všech aspektech svého života, a dále poukazuje na způsob, jakým je český a španělský právní systém koncipován pro ochranu jejich osobních údajů, zejména v případech, kdy jsou tyto záznamy v držení základních a středních škol.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak evropské školy s osobními údaji pracují a nakládají v souladu s platnými právními předpisy a zda je ochrana údajů vztahující se na vzdělávání nezletilých dostatečná či přiměřená, nebo zda je třeba ji zlepšit, aby odpovídala potřebám vyplývajícím ze zásady nejlepšího zájmu nejzranitelnější populace společnosti, jako jsou děti v zemích, kterých se implementace Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 a následného rámce Posílená ochrana, nové příležitosti – pokyny Komise týkající se přímého uplatňování obecného nařízení o ochraně osobních údajů ke dni 25. května 2018 týká.

1 Ochrana osobních údajů

Pojem GDPR se nachází už v samotném názvu této bakalářské práce. Je tedy jedním ze stěžejních bodů, a z toho důvodu je pro dané účely práce zapotřebí tento pojem definovat.

Úvodní kapitola, zabývající se analýzou evropského nařízení ve vztahu k ochraně osobních údajů, začíná částí věnované vzniku skutečného evropského práva na ochranu osobních údajů, který má významný dopad na organizace a způsob, jakým se s údaji nakládá.

Zkratka GDPR, kterou je možné vidět i v odborných textech, znamená v anglickém jazyce znamená General Data Protection Regulation. Toto obecné nařízení o ochraně osobních údajů (dále jen obecné nařízení či GDPR) představuje aktualizovaný právní rámec ochrany osobních údajů v evropském prostoru, který od 25. května 2018 přímo stanovuje pravidla pro zpracování osobních údajů, včetně práv subjektu údajů (subjektem údajů jsou pouze fyzické osoby). V českém právním prostředí tak obecné nařízení od 25. května 2018 nahradilo zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (ÚOOÚ, ©2018a).

GDPR má přímý dopad na ukládání, zpracování, přístup, zpřístupňování, předávání a zveřejňování záznamů o osobních údajích a týká se všech organizací na celém světě, které zpracovávají osobní údaje osob z EU (ÚOOÚ, ©2018b).

Nezmar (2017, s. 27) ve své knize GDPR: Praktický průvodce implementací zmiňuje pro Obecné nařízení charakteristiku, kterou je univerzální aplikovatelnost ve všech zemích EU, včetně Islandu, Norska a Lichtenštejnska. Toho se týká i sjednocující efekt, jelikož jednotná pravidla pro zpracování osobních údajů platí v každém členském státě EU. Větší jednotnost pravidel Ochrany osobních údajů byla jedním z hlavních cílů přijetí Obecného nařízení.

Jedná se o dosud nejucelenější pravidla pro ochranu osobních údajů, Platí plošně, i když ne zcela doslovně. Jednotlivé státy mohou využít možnosti mírných úprav formou adaptačních zákonů. V ČR je to zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Spolu s ním vešel v platnost i zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů (Q-COM, ©2022a).

„4. Zpracování osobních údajů by mělo sloužit lidem. Právo na ochranu osobních údajů není právem absolutním; musí být posuzováno v souvislosti se svou funkcí ve společnosti a v souladu se zásadou proporcionality musí být v rovnováze s dalšími základními právy. Toto nařízení ctí všechna základní práva a dodržuje svobody a zásady uznávané Listinou, jak jsou zakotveny ve Smlouvách, zejména respektování soukromého a rodinného života, obydlí a komunikace, ochranu osobních údajů, svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání, svobodu projevu a informací, svobodu podnikání, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, jakož i kulturní, náboženskou a jazykovou rozmanitost“ (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, 2016, s. L 119/2).

Osobní údaje jsou veškeré informace týkající se identifikované nebo identifikovatelné fyzické osoby neboli subjektu údajů. Čili jedná se identifikovatelnou fyzickou osobu, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na identifikátor, jako je jméno a příjmení, datum narození, rodné číslo, lokační údaje, online identifikátor nebo jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této osoby (Ignacio Martínez, 2018, s. 9).

1.1 GDPR v čase

Pro vysledování základních linií vzniku jednotného evropského práva na ochranu osobních údajů je poukázat alespoň zkráceně na historické kořeny Obecného nařízení o ochraně osobních údajů a uvést zde několik významných historických milníků jeho vývoje.

Kdybychom zapátrali několik desítek let do minulosti, je na místě zmínit tehdejší Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, která byla v Evropě prvním závazným mezinárodním předpisem upravující ochranu soukromí. Paradoxem je, že je tato Úmluva v ČR stále závazná, a v případě porušení včetně narušení soukromí je zmocněn řešit Evropský soud pro lidská práva (Frýbová a kol., 2020, s. 2).

Na počátku 80. let minulého století byla přijata Úmluva Rady Evropy č. 108, tj. Úmluva o ochraně osob s ohledem na automatizované zpracování osobních údajů, v platném znění, která byla přijata dne 28. ledna 1981 ve Štrasburku. Toto ujednání vstoupilo v platnost dne

01.10.1985 dle článku 22, odstavec 3. Česká republika podepsala tuto Úmluvu dne 8. září 2000 a nabyla platnost dne 01.11.2001 (Zákony pro lidi, 2001).

S Úmluvou souhlasil Parlament ČR a prezident republiky Úmluvu ratifikoval. Pověřeným úřadem byl Úřad pro ochranu osobních údajů na Praze 3. Ratifikační listina byla uložena u generálního tajemníka Rady Evropy neboli depozitáře Úmluvy, dne 9. července 2001 (Sbírka mezinárodních smluv, 2001).

Následovala Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES, která byla přijata dne 24. října 1995 a jednalo se o ochranu fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. V platnost vstoupila dne 13. prosince 1995. (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES, 1995).

Komínková (2018) například poukazuje na to, že tato směrnice se zaměřovala na dva cíle: chránit základní právo na ochranu údajů a zaručit volný pohyb osobních údajů mezi členskými státy.

Záměrem směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES bylo dle Nařízení evropského parlamentu a rady EU 2016/679 (©2016), harmonizovat právní předpisy o ochraně základních práv a svobod fyzických osob v souvislosti s činnostmi zpracování a zabezpečit volný pohyb osobních údajů mezi členskými státy. Avšak vzhledem k technologickému pokroku se vyrojily jiné problémy zmiňované legislativou. Důvodem byla jak zastaralost stávající právní oblasti, ochrana strategické komodity, potřeba sjednocení v rámci EU, prevence, snaha o větší důvěru občanů EU, rozvoj internetového nakupování, sociální sítě, ukládání dat na cloudech a rozvoj digitální ekonomiky, tak i zjištění, že tajné služby některých zemí, které nejsou v evropském prostoru, shromažďovaly údaje o občanech EU.

Zrodil se tak předpis, který schválil Evropský parlament dne 27. dubna 2016 a nazývá se Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, 2016).

Janečková (2018, s. 8) uvádí, že k tomuto došlo kvůli zastaralosti zmiňované směrnice. Znamenalo to tedy nutnost úprav, modernizace a sjednocení. Na základě zkušeností bylo

jako právní forma vybráno nařízení. Nařízení má obecnou závaznost a je podobné vnitrostátnímu zákonu, tj., že se přizpůsobuje konkrétní skutkové situace pro abstraktně dané příjemce. Je závazné ve všech svých částech a nemůže být příjemci aplikováno bezdůvodně. Důležité je především to, že je přímo použitelné v každém členském státě. Automaticky zakládá práva a povinnosti v právním řádu těchto zemí. V okamžiku, kdy nařízení vstupuje v platnost, vytlačuje veškeré vnitrostátní právo, které je s ním v rozporu.

Shoduje se tak s ÚOOÚ (2018c), který k tomu uvádí, že ke kontrole došlo z toho důvodu, že zmiňovaný předchozí právní rámec, založený směrnicí 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním OÚ a o volném pohybu těchto údajů, již neodpovídal současnosti, především pokud jde o prostředky, které jsou ke zpracování využívány a též i pokud jde o zpracování jako takové, které je daleko komplexnější, než bylo před lety, a to například v oblasti profilování a automatizace zpracování osobních údajů.

Cílem obecného nařízení je tedy přizpůsobení právního rámce ochrany osobních údajů současnosti a dosažení větší ucelenosti v právní oblasti ve všech zemích, na které dopadá, posílení práv subjektů údajů. Usiluje se i o dosažení sjednoceného výkladu obecného nařízení a dozoru jednotlivými dozorovými úřady (ÚOOÚ, ©2018d).

Nařízení přebralo mnoho bodů, které byly již obsaženy ve směrnici, a zdůrazňovali dodržování některých základních zásad, jako je proporcionalita, transparentnost a legitimita (MV ČR, ©2021a).

Nařízení EU jsou pro členské státy závazná a přímo aplikovatelná. Platí v celém svém rozsahu v celé EU. Tj., že zmíněné nařízení nahradí dosud platnou národní právní úpravu realizovanou zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“). Nařízení museli členské země do 6. května 2018 převést do vnitrostátní legislativy a v platnost vstoupilo dne 25. května 2018 (Janečková, 2018, s. 9).

Souhlasí tak se Smlouvou o fungování Evropské Unie (2012, s. 326/171), kde se píše, že Nařízení má obecnou podstatu, což znamená, že je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech příslušných státech. Nařízení se nemusí a ani nesmí převádět do národních právních řádů. Platí, jakmile bylo náležitě vyhlášeno.

„1. Toto nařízení se vztahuje na zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů a na neautomatizované zpracování těch osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny.

2. Toto nařízení se nevztahuje na zpracování osobních údajů prováděné:

a) při výkonu činností, které nespádají do oblasti působnosti práva Unie;

b) členskými státy při výkonu činností, které spadají do oblasti působnosti hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o EU;

c) fyzickou osobou v průběhu výlučně osobních či domácích činností;

d) příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení.

3. Na zpracování osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie se vztahuje nařízení (ES) č. 45/2001. Nařízení (ES) č. 45/2001 a další právní akty Unie týkající se takového zpracování osobních údajů jsou uzpůsobeny zásadám a pravidlům tohoto nařízení podle Článek 98.

4. Tímto nařízením není dotčeno uplatňování směrnice 2000/31/ES, zejména pokud jde o pravidla týkající se odpovědnosti poskytovatelů zprostředkovatelských služeb uvedená v člancích 12 až 15 uvedené směrnice“ (Článek 2, EU obecné nařízení o ochraně osobních údajů "Věcná působnost", odstavec 1-4).

1.2 Základní pojmy

V této podkapitole představujeme definice pojmů systému ochrany osobních údajů, které se napříč prací objevují a ze kterých vycházíme.

Nejprve je potřeba rozklíčit rozdíl mezi nařízením, a zákonem. MV ČR (2023a) udává, že jestliže jde o stanovení práv a povinností, není mezi nařízením a zákonem odlišnost, neboť oba tyto právní předpisy přímo příjemcům stanovují povinnosti a práva. Jistou zvláštností nařízení oproti zákonu je ale jeho předmluva, která zahrnuje tzv. recitály, které vyjadřují

nařízení předcházející vlastnímu textu nařízení a tato ustanovení jsou v některých případech výkladem či do jisté míry důvodovou zprávou k některým ustanovením vlastního zápisu nařízení.

Nařízení

Charakteristické pro nařízení je, že je to právní předpis, který je přímo použitelný a závazný. Nařízení Evropské unie tak je například závazné pro všechny členské státy EU a stanovuje konkrétní pravidla (Nařízení EU, ©2023).

Zákon

Zákon je obecný právní předpis. Je přijatý parlamentem. Vzhledem k právní síle je zákon nadřazen podzákonným předpisům jako jsou vyhlášky či nařízení, avšak podřízen ústavním zákonům a jim postaveným mezinárodním kontraktům. Obecně platí, že povinnosti lze fyzickým a právnickým osobám ukládat pouze zákonem. Podzákonným předpisem (v našem případě nařízením) toto je možné pouze v případě, že k tomu existuje zvláštní zákonné zmocnění (Pecina, ©2012).

Směrnice

Směrnice EU je normativním právním aktem Evropské unie. Směrnice je specifický nástroj harmonizace předpisů členských států, především v oblasti, kde má EU jen nevýlučné pravomoci, který členským státům určuje, aby dosáhly konkrétního cíle, aniž by diktovala, jakými nástroji daného cíle dosáhnout (Svoboda, 2011, s. 103).

Osobní údaj

Je jeden z nejdůležitějších termínů, a proto je zapotřebí si ho také blíže specifikovat. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů se totiž týká jen zpracování informací, které označujeme za osobní údaje. Janečková (2018, s. 11) uvádí, že definice pojmu osobní údaje je dle zákona o ochraně osobních údajů veškerá informace, která se týká určeného nebo určitelného subjektu údajů, jestliže ho je možné přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více elementů, specifických pro jeho identitu. Jedná se o totožnost jak fyzickou a fyziologickou, tak i psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální.

Podle MV ČR (2021a) nebyl pojem osobní údaj oproti zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů prakticky nijak změněn.

Porušením zabezpečení osobních údajů se dle ÚOOÚ (2018e) označuje náhodné nebo protiprávní zničení, ztráta, změna nebo neoprávněné poskytnutí nebo zpřístupnění přenášených, uložených nebo jinak zpracovávaných osobních údajů.

Správce

Je každý, kdo stanovuje účel a prostředky zpracování osobních údajů a provádí a primárně zodpovídá za zpracování. Shoduje se tak s tvrzením MVCR, které k tomu dodává, že účelem zpracování může být jak účel vyplývající z jeho činnosti, např. zákonem dané povinnosti nebo smlouvy, tak i účel vlastní, např. pro své oprávněné zájmy, kterými ale nic neporuší (Janečková, 2018, s. 11).

S tímto tvrzením se ztotožňuje i Nezmar (2017, s. 32) a doplňuje, že správcem je subjekt jakékoliv právní formy, ale i fyzická osoba, která určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů a za zpracování primárně odpovídá. Správce OÚ zpracovává pro účely vyplývající z jeho činnosti (např. zákonem stanovené povinnosti, ze smluv), ale i pro vlastní určené účely např. pro své oprávněné zájmy, pokud tyto zájmy nepřevyšují zájem na ochraně základních práv a svobod fyzických osob.

Subjekt údajů

Je identifikovatelná fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat určitým identifikátorem jako je jméno, identifikační číslo, lokační údaj, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby (Janečková, 2018, s. 11,12).

MV ČR (2021b), to specifikuje tak, že se jedná o fyzickou žijící osobu, které se osobní údaje přímo týkají nikoliv však o právnickou osobu, jelikož údaje spojované s právnickými osobami nejsou OÚ. Nařízení GDPR se nevztahuje na osoby zesnulé. Subjekt údajů může využít práva na vymáhání ochrany osobních údajů, zákon to ale neukládá jako jeho povinnost.

Souhlas

Význam tohoto termínu je dle zákona o ochraně osobních údajů svobodný a vědomý projev vůle subjektu údajů obsahující svolení subjektu údajů se zpracováním osobních údajů, a to buď prohlášením nebo jiným zjevným potvrzením (Janečková, 2018, s. 12).

Zpracovatel

Zpracovatel je najímán správcem pro účel vykonávání zpracovatelských operací, které se týkají osobních údajů. Zpracovatel je od správce především odlišný tím, že vykonává pro správce pouze takové zpracovatelské operace, kterými ho správce pověří nebo vyplývají z jeho pověřené činnosti. Je důležité poznamenat, že zpracovatel může disponovat pouze s osobními údaji, které mu správce poskytl (Nezmar, 2017, s. 32).

V právním rozboru Obecného nařízení o ochraně osobních údajů je uvedeno, že vztah mezi správcem a zpracovatelem je důležité uzavřít písemně, tedy pokud nevznikl ze zákona (Nulíček, ©2018, s. 30). MV ČR (2021b) k tomu ještě dodává, že jak u správce, tak u zpracovatele není určující jeho právní forma.

Zpracování osobních údajů

Janečková (2018, s. 12) definuje zpracování osobních údajů dvěma způsoby. Dle zákona o ochraně osobních údajů je to jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky činí s osobními údaji, a to automatizovaně či jinými nástroji. Do zpracování OÚ spadá shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava či pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění či kombinování, blokování a likvidace.

Dle Nařízení o ochraně osobních údajů (2018) je to jakákoliv operace nebo soubor operací s OÚ či soubory osobních údajů, který je prováděn pomocí nebo bez pomoci automatizovaných procesů, zejména pak shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení či pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření či jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení nebo zkombinování, omezení, výmaz či zničení.

Je třeba zmínit, že zpracováním OÚ dle Obecného nařízení se ale nemyslí, že lze nakládat s osobním údajem jakýmkoliv způsobem. V tomto případě se jedná o sofistikovanější

činnost, kterou správce s osobními údaji provádí, ale pouze za určitým účelem a z určitého pohledu tak provádí systematicky. Pro nakládání s osobními údaji postupem, který není zpracováním, poskytuje ochranu např. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (MV ČR, ©2021c).

Pověřenec (DPO)

Pověřenec je nová pozice, kterou GDPR zavedlo. Pověřence musejí povinně určit orgány veřejné moci, veřejné subjekty (např. školy) a organizace, které OÚ zpracovávají v rámci své hlavní činnosti. Pověřenec musí být zapojen do organizační struktury dané společnosti a již mezi nim a managementem nesmí být žádný prostředník. Nemusí to být zaměstnanec organizace nýbrž externista, ale co je důležité je, aby se tato osoba nepodílela na zpracování OÚ, protože prací pověřence je monitorování souladu GDPR, spolupráce při posuzování vlivu na OOÚ, spolupráce s dozorovými orgány a kontakt pro subjekty údajů, což znamená, že vyřizuje požadavky, hodnotí rizika zpracování osobních údajů, vede záznamy o zpracování, řídí činnosti interní ochrany dat, provádí interní audity v oblasti bezpečnosti zpracování osobních údajů a školí ostatní zaměstnance společnosti (Q-COM, ©2022a). Interním pověřencem může být jen osoba fyzická, to plyne ze zaměstnaneckého vztahu. Externím pověřencem může být jak osoba fyzická, tak právnická (ÚOOÚ, ©2018g).

Zvláštní kategorie osobních údajů

ÚOOÚ (2018f) udává, že do této kategorie spadají osobní údaje fyzických osob vypovídající o jejich rasovém původu, etnickém původu, politických názorech, náboženském a filozofickém přesvědčení, působnost v odborech, zdravotním stavu, sexuálním životě, sexuální orientaci a genetické a biometrické údaje, pokud jsou zpracovávány za účelem jejich jedinečné identifikace.

Adaptační zákon

Tímto zákonem se rozumí zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Realizuje určitá ustanovení obecného nařízení, která směřují k členským zemím, zvláště pak postavení a pravomoci Úřadu pro ochranu osobních údajů a dílčím způsobem určuje některá práva subjektů údajů, stáří dítěte pro udělení souhlasu v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti (dovršením 15 let), rozsah povinnosti jmenovat pověřence pro ochranu osobních

údajů. Určuje také použití zásad zpracování a ochrany osobních údajů i na zpracování, na něž se obecné nařízení nevztahuje (ÚOOÚ, ©2019a).

Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EPDB)

Úkolem Sboru je zejména zaručení jednotného uplatňování obecného nařízení GDPR po celé EU, monitorování uplatňování Nařízení GDPR a vydávání pokynů, zaručených postupů a doporučení. Tento sbor usiluje o efektivní spolupráci mezi úřady pro OOÚ a přijímá závazná rozhodnutí v případě sporů. Skládá se z vedoucího každého úřadu pro OOÚ a evropského inspektora nebo jejich zástupců (Europa.eu, ©2022).

Dozorový úřad (DÚ)

Nezávislý orgán veřejné moci zřízený příslušným státem. V ČR to je Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ, ©2013).

Anonymizace

Anonymizované údaje jsou takové informace, které není možné přiřadit ke konkrétní osobě, kterou již podle údajů nelze identifikovat a nejsou s ní tedy nijak spojitelné. Z toho vyplývá, že na anonymizované údaje se Nařízení GDPR nevztahuje. Je ale třeba upozornit, že pouhý výmaz jména a příjmení nemusí být dostačující, jelikož pomocí ostatních údajů je možné určit konkrétní osobu nebo velmi malou skupinu konkrétních lidí (Živé Gdpr.Cz, ©2023).

Pseudonymizace

Pseudonymizace OÚ je proces utajení totožnosti, jehož záměrem je mít možnost sbírat další informace týkající se stejného jedince bez nutnosti znát jeho totožnost. Klasickým příkladem jsou tzv. kódované údaje pomocí klíče. Pseudonymizované OÚ nejsou údaje anonymizované, a proto se na ně GDPR vztahuje (ÚOOÚ, ©2013).

Profilování

ÚOOÚ (2018h) udává, že profilování je poměrně nová definice, ale není to žádná novinka v oblasti GDPR, neboť k tomuto významu docházelo i před jeho účinností. Jedná se o formu automatizovaného zpracování OÚ, které se používá k hodnocení určitých osobních aspektů týkající se dané osoby. Zejména se jedná o pracovní výkon, ekonomickou situaci, zdravotní

stav, osobní preference, zájmy, spolehlivost, chování, místo pobytu či pohybu (ÚOOÚ, ©2023).

Porušení zabezpečení osobních údajů

Za porušení zabezpečení osobních údajů se považuje porušení zabezpečení, které vede k náhodnému nebo protiprávnímu zničení, ztrátě, změně nebo neoprávněnému poskytnutí či zpřístupnění přenášených, uložených nebo jiným způsobem zpracovávaných OÚ (MV ČR, ©2023a). Jestliže byl správcem nebo zpracovatelem jmenován pověřenec, k jehož úkolům přísluší spolupráce s dozorovým úřadem, vypracovává ohlášení porušení zabezpečení OÚ on. Správce osobních údajů ohlašuje případ DÚ, kterým je Úřad pro ochranu osobních údajů. (ÚOOÚ, ©2023ch).

Posouzení vlivu

DPIA je o proces, jehož smyslem je popis zpracování údajů, posouzení jeho nezbytnosti a přiměřenosti, a současně řízení rizik pro práva a svobody fyzických osob plynoucích ze zpracování osobních údajů. Používá se ke zajištění a doložení souladu zpracování s GDPR. Může platit jak pro jedinou operaci zpracování osobních údajů. Pro soubor podobných operací zpracování, které představují podobné riziko, však postačí i jediné posouzení. Vždy by ale mělo být provedeno před zpracováním, a dále aktualizováno po celou dobu, kdy ke zpracování dochází. Jde o nepřetržitý proces; jen tak může být zajištěna řádná ochrana osobních údajů a soukromí jejich subjektů (Nezmar, 2017, s. 106).

1.3 Právní důvody zpracování osobních údajů

MVCR (2023, online) udává, že správce je oprávněn OÚ zpracovávat. Právní důvody jsou tak nezbytným předpokladem k legálnímu zpracování, tj.:

- SÚ udělil souhlas pro jeden nebo více konkrétních účelů
- zpracování je nezbytné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je SÚ, nebo pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy na žádost SÚ
- zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se správce týká
- zpracování je nezbytné pro ochranu životně důležitých zájmů SÚ nebo třetí osoby

- zpracování je potřebné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce
- zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů konkrétního správce nebo třetí strany. Výjimky jsou případy, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu OÚ

Mezi práva, která jsou založena na aktivitě SÚ, a to většinou formou žádosti, patří:

Právo být informován spočívá v tom, že je správce povinen poskytnout pravdivé informace o zpracování, většinou prostřednictvím oznámení o OOÚ. Tyto poskytnuté informace musí být stručné, jasné, srozumitelné, snadno dostupné a bez poplatků (Nezmar, 2017, s. 84).

Právo na přístup, což znamená, že subjekt údajů je oprávněn získat od správce potvrzení, zda OÚ, které se ho týkají, jsou či nejsou zpracovávány, a pokud ano, má subjekt nárok na jejich zpřístupnění, a dále pak i k informacím k jakému účelu, po jakou dobu a jakých údajů se to týká a jakým příjemcům jsou data zpřístupněny, subjekt OÚ má právo vznést námitku, žádat o výmaz či podat stížnost u dozorového úřadu (Janečková, 2018, s. 21).

Právo na opravu či doplnění, což znamená, že subjekt údajů má oprávnění na opravu nepřesných osobních údajů, které se ho týkají. A to i poskytnutím dodatečného prohlášení (Janečková, 2018, s. 22).

Dle ÚOOÚ (2023) vychází toto právo ze zásady přesnosti. Správce není povinen aktivně vyhledávat nepřesné údaje nebo každoročně požadovat po subjektu údajů aktualizaci jeho údajů. Je ale povinen, v případě, že subjekt údajů požaduje opravu svých OÚ, se jeho žádostí zabývat.

Právo na výmaz neboli být zapomenut znamená umožnění jednotlivci požádat o odstranění či vymazání OÚ v případě, když už OÚ nejsou pro účel zpracování již potřebné nebo chybí souhlas zákonného zástupce. Dále pak v případě, že OÚ byly zpracovány protiprávně nebo SÚ odvolá souhlas se zpracováním OÚ, pokud bylo zpracování na souhlasu založené. V neposlední řadě i v případě, když je vznesena námitka a neexistují žádné oprávněné důvody ze strany správce (Nezmar, 2017, s. 87).

Každý subjekt údajů má z důvodů týkajících se jeho konkrétní situace právo vznést námitku proti zpracování osobních údajů, které jsou zpracovávány, a to, když zpracování je nezbytné

pro plnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen nebo je zpracování potřebné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany. Správce tak OÚ dále nezpracovává, pokud neprokáže závažné oprávněné důvody pro zpracování, které převažují nad zájmy nebo právy a svobodami subjektu údajů, nebo pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků (ÚOOÚ, ©2013).

Janečková (2018, s. 24) představuje, že právem na omezení zpracování se rozumí označení uložených osobních údajů za účelem omezení jejich zpracování v budoucnu. Subjekt údajů může tohoto práva využít, když on sám popírá přesnost OÚ nebo je zpracování protiprávní či správce již údaje nepotřebuje. V případě, že subjekt údajů vznesl námitku, vzniká nárok na omezení zpracování, dokud námitka nebude ověřena. Pokud tedy došlo k omezení, mohou být OÚ s výjimkou jejich uložení, zpracovány pouze se souhlasem SÚ nebo z důvodu určení, výkonu či obhajoby právních nároků, z důvodu ochrany práv třetí osoby nebo z důležitého veřejného zájmu EU.

Podstatou práva na přenositelnost údajů je možnost, za určitých podmínek, obdržet osobní údaje, které se subjektu údajů týkají a správci je poskytl, a to ve formě strukturovaného, běžně používaného a strojově čitelného formátu, je-li to technicky proveditelné. Tyto údaje může SÚ poskytnout jinému správci, aniž by tomu původní správce bránil. Podmínkou je, že musí jít o zpracování založené na právním důvodu, souhlasu či smlouvě, a že se zpracování provádí automatizovaně. Výkonem práva na přenositelnost se nesmí nepříznivě dotýkat práv a svobod jiných osob (ÚOOÚ, ©2013).

Práva spojená s automatizací rozhodování a profilování. Vzniká tehdy, když jsou jeho rozhodnutí založena výhradně na automatizovaném zpracování osobních údajů a zároveň mají vůči subjektu údajů právní účinky nebo se ho významně dotýkají. Důležité je vědět, že automatizované rozhodování je dovoleno jen v některých případech (ONOOÚ GDPR, ©2022). Automatizací rozhodování není možné použít v případě, že se jedná o dítě nebo je založeno na zpracování zvláštních kategorií údajů (Nezmar, 2017, s. 94).

Povinnost likvidace osobních údajů nastane v případě, kdy správce pozbude poslední právní důvod ke zpracování osobních údajů (MV ČR, ©2023b).

Za porušení některých povinností vymezených v nařízení (EU) 2016/679 je možné potrestat subjekt údajů pokutou. Porušení jsou probírána Úřadem podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a dále podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (ÚOOÚ, ©2018a).

1.4 Legislativa

V této kapitole nalezneme normativní právní akty, na jejichž základě dochází ke zpracování OÚ a není vyžadován souhlas. Vzhledem k hierarchii jsou právní předpisy rozděleny dle právní síly.

Mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách

- Konsolidované znění Smlouvy o fungování EU, HLAVA II – Obecně použitelná ustanovení, článek 16
- Listina základních práv EU, HLAVA II – SVOBODY, Oddíl první, článek 8
- Listina základních práv EU, HLAVA II – Oddíl první, článek 7
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
- Úmluva Rady Evropy č. 108 z roku 1981

Nařízení vlády:

- Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších.
- Nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání

Zákon:

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
- Zákon č. 255/2012 Sb., kontrolní řád
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a dalších vyhlášek k zajištění vzdělávání
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška:

- Vyhláška č. 3/2015 Sb., o některých dokladech o vzdělání, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 64/2005 Sb. o evidenci úrazů dětí, ISNB 978-80-7552-248-1.ú a studentů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 98/2012 Sb. o zdravotnické dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 364/2005 Sb. o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní

matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů

- Vyhláška č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (*týká se archivů*)

1.5 Zásady ochrany osobních údajů

Všechna zpracování osobních údajů je možné realizovat jen na základě zákonných titulů, které musí být dostatečně specifické, korektní a transparentní. Tato zásada ztvárňuje předpoklad, že ke zpracování osobních údajů musí vždy být minimálně jeden z důvodů uváděných v Nařízení. V případě, že zákonný důvod není zpozorován nebo zanikne, je nezbytné OÚ zlikvidovat. V případě, že od začátku neexistoval řádný právní důvod zpracování, jde o nelegální zpracování a tento nedostatek nelze zhojit dokonalým plněním ostatních povinností stanovených Nařízením (MV ČR, ©2023c).

Zásada zákonnosti, správnosti a transparentnosti

„Osobní údaje musí být ve vztahu k subjektu údajů zpracovány korektně a zákonným a transparentním způsobem (zákonnost, korektnost a transparentnost)“ (GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno a)

Nezmar, (2018, s. 52) vysvětluje, že tato teorie vychází z toho, že subjekt údajů musí být informován o tom, jaké zpracování bude probíhat, tj. transparentně. Zpracování musí souhlasit s poskytnutými informacemi, tj. korektně. Zpracování OÚ musí odpovídat požadavkům kladeným nařízením, tj. zákonně.

Zásada přesnosti

Přesnost v tomto případě znamená, že OÚ musí být exaktní a aktualizované. Je třeba zajistit taková opatření, aby bylo dosaženo toho, že osobní údaje, které jsou k danému účelu zpracování nepřesné, byly okamžitě vymazány nebo opraveny (GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno d).

Zásada minimalizace údajů

GDPR zmiňuje, že údaje musí: „*být přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány*“ (GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno c).

Správce v tomto případě musí uchovat pouze OÚ, které jsou dostatečné jen pro ten účel, pro který je sbírán a držen a nedisponovat již s informacemi, které pro daný účel nejsou potřeba (Nezmar, 2017, s. 61).

Zásada omezení uložení

Tato zásada, která je zakotvena v Nařízení GDPR, čl. 5, odst. 1 písm. e vyjadřuje, že osobní údaje je nutné uložit ve formě, která umožňuje identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší, než je nezbytné pro dané účely zpracování (GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno e). V praxi to znamená, že se musí kontrolovat doba uchovávání OÚ a zvažovat účely, pro které se informace uchovávají, tedy i včetně rozhodování, jestli jsou stále potřeba uchovávat a v případě, že ano, tak na jak dlouho (Nezmar, 2017, s. 66).

Zásada účelového omezení

„Osobní údaje musí být shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný; další zpracování pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely se podle čl. 89 odst. 1 nepovažuje za neslučitelné s původními účely (účelové omezení)“ (GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno b).

Omezení účelu chrání subjekty tím, že stanovuje limity pro způsob využívání OÚ a také nabízí určitý stupeň flexibility správcům údajů. Je tedy důležité OÚ sbírat jen na základě účelové specifikace a kompatibilně je používat (Nezmar, 2017, s. 55).

Zásada integrity a důvěrnosti

Osobní údaje jsou zpracovány tak, aby bylo zajištěno jejich náležité zabezpečení proti všem hrozbami, počítaje i jejich ochranu před neoprávněným nebo protiprávním zpracováním či únikem a před náhodnou ztrátou, zničením nebo poškozením, a to pomocí patřičných technických a organizačních opatření ve všech podobách (GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno f).

Zásada odpovědnosti správce údajů a prokázání souladu

Zásada odpovědnosti správce údajů a prokázání souladu neboli princip rizika znamená, že správce odpovídá za dodržení všech uvedených zásad a musí být schopen toto dodržení souladu s Nařízením GDPR doložit (Živé Gdpr.Cz, ©2023). K dokládání souladu budou mimo jiné sloužit kodexy, osvědčení či certifikace, případně záznamy o činnostech zpracování (MV ČR, ©2023d).

Zásada proporcionality

Při zpracování osobních údajů subjektů správce dodržuje zásadu proporcionality neboli přiměřenosti. Způsob zpracování OÚ je proporcionální především tehdy, pokud daného účelu nelze dosáhnout jiným způsobem, čehož se správce snaží pokaždé docílit. Tato zásada je vymezena v GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno f.

„4. Podle zásady proporcionality nepřekročí obsah ani forma činnosti Unie rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů Smluv. Orgány Unie uplatňují zásadu proporcionality v souladu s Protokolem o používání zásad subsidiarity a proporcionality“ (GDPR, článek 5, odstavec 1, písmeno f).

2 Implementace GDPR ve škole

Školy, vzhledem k povinné školní docházce, což dle školského zákona § 36 znamená, že žáci a studenti jsou povinni po dobu devíti školních let do školy docházet, ale nanejvýš do konce školního roku, ve kterém student dovrší sedmnácti let, nevyhnutelně a ne svévolně, nýbrž s definovaným a determinovaným cílem zpracovávají OÚ, neboť jejich účel souvisí se správními postupy, které je třeba dodržovat, kromě svých zákonných povinností (Zákony pro lidi, 2023). A jelikož se jedná především o nezletilé osoby, je důležité je více chránit a zohledňovat zásadu „nejlepšího zájmu dítěte“, vymezenou v článku 3, odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (Frýbová a kol. s. 1-2).

Vedení školy, pedagogové, administrativní pracovníci musí při výkonu svých funkcí zpracovávat osobní údaje žáků a studentů a jejich rodin, což musí činit s náležitou péčí a respektem k jejich soukromí a intimitě, s ohledem na zájem a ochranu nezletilých. Školy jsou tak odpovědné za zpracování údajů a měly by být proškoleny v jeho základních principech a v tom, jak jej správně realizovat (Ignacio Martínez, ©2018).

Ramiro M. a Ortega Giménez A. (2021) tvrdí, že školy zpravidla nepotřebují souhlas subjektů údajů ke zpracování údajů, které bude odůvodněno výkonem vzdělávací funkce. Měly by však být informovány srozumitelnou a snadno přístupnou formou a jasným a jednoduchým jazykem, což lze provést na stejném formuláři, na kterém jsou údaje shromažďovány. Formulář by měl tedy obsahovat účel, pro který jsou OÚ shromažďovány, a jejich zákonnost, například pro výkon vzdělávání nebo pro šíření a propagaci činnosti školy. Dále pak i zda je poskytnutí údajů povinné či nikoliv a důsledky odmítnutí jejich poskytnutí. Nesmí se ani zapomínat na příjemce údajů a práva subjektů údajů, včetně formulace, kde je lze uplatnit. V neposlední řadě by měl formulář obsahovat totožnost správce údajů, tj. v tomto případě škola.

Z toho plyne, že pokud je třeba získat od žáků, studentů nebo jejich rodičů či opatrovníků souhlas s použitím jejich osobních údajů pro jiné účely, než je vzdělávání, musí být o každém z těchto účelů poskytnuta jasná informace.

2.1 Informační a komunikační technologie

Informační a komunikační technologie (ICT) jsou základními nástroji pro řízení a vzdělávání žáků a studentů. Školy by se měly před použitím aplikací, které hodlají používat, seznámit s jejich zásadami ochrany osobních údajů a podmínkami jejich používání a ty, které neposkytují informace o zpracování osobních údajů, jež provádějí, by měly být odmítnuty. Dále by měly mít k dispozici protokoly, průvodce, pokyny nebo doporučení pro používání ICT učiteli, kteří by je měli používat. Jejich výuka a používání by měly být přizpůsobeny úrovni vývoje dítěte. Komunikace mezi učiteli a rodiči žáků či studentů by měla přednostně probíhat prostřednictvím prostředků, které jim vzdělávací instituce zpřístupní, např. vzdělávací platformy a školní e-mail (Ignacio Martínez, ©2018).

Používání aplikací pro zaslání rychlých zpráv (např. WhatsApp) mezi učiteli a rodiči nebo mezi učiteli a žáky či studenty se nedoporučuje. V případech, kdy je ohrožen nejlepší zájem dítěte, například v případě nehody nebo indispozice na školním výletě, a za účelem informování a uklidnění rodičů, kteří mají rodičovské právo, by však mohly být snímky pořízeny a zaslány jim (Ignacio Martínez, ©2018).

Pokud škola organizuje a pořádá akce jako jsou vánoční večírky, oslavy na konci školního roku či sportovní akce, kterých se účastní rodiny žáků a studentů, je vhodné je informovat, například při žádosti o povolení k účasti nebo prostřednictvím oznámení či plakátů, o možnosti pořizování snímků výhradně pro jejich osobní a soukromou potřebu (Ignacio Martínez, ©2018).

Z výše uvedeného vyplývá, že většina činností ve vzdělávání zahrnují neustálou výměnu osobních údajů. Každý školní rok se vytváří a zpracovává obrovské množství osobních a citlivých údajů o žácích a studentech, jejich rodinách a vzdělávací společnosti obecně. Některé z těchto údajů odpovídají zvláštním neboli citlivým kategoriím údajů, zejména v případě nezletilých osob.

Do osobních údajů spadá:

- Údaje o dítěti: jméno, příjmení, adresa, telefon, e-mail, datum narození, rodné číslo
- Rodinné údaje: rodinná situace, bankovní údaje atd.
- Údaje o absolventech: historie studenta

- Údaje o zaměstnancích: číslo personální evidence, mzdové údaje, rodinné údaje atd.
- Údaje o dodavatelích: jméno, adresa, bankovní údaje
- Údaje o uchazečích: jméno, adresa, kvalifikace, odborná praxe
- Údaje o účastnících dnů otevřených dveří
- Snímky pořízené kamerami pro sledování okolí.
- Údaje identifikující konkrétní osobu.

Do osobních údajů nespadá:

- DIČ dodavatelské společnosti
- Výrazy typu učitel ze školy, pověřenec školy, ředitel školy atd.

Do citlivých osobních údajů spadá:

- Rasový původ
- Zdraví
- Sexuální život
- Ideologie
- Členství v odborech
- Náboženství
- Biometrické a genetické údaje, pokud jsou zpracovány pro identifikaci (ÚOOÚ, ©2013).

Vzhledem ke shromažďování a uchování OÚ, nařízení vzdělávacím institucím uložilo od května 2018 mnoho povinnosti, neboť vstupují do soukromí nejen již zmiňovaných žáků, studentů a zákonných zástupců, ale i pedagogů, ostatních zaměstnanců školy a dále pak i do soukromí osob, které poskytují školám služby nebo jsou s nimi nějakým způsobem spolupracují (ÚOOÚ, ©2013).

Ty nejběžnější povinnosti jsou např.

- Povinnost provést posouzení vlivu na OOÚ, jejíž smyslem je určit, zda zpracování osobních údajů činí rizikovost pro subjekty údajů (ÚOOÚ, 2020).

- Povinnost plnění informační povinnosti, jejímž smyslem je informovat subjekt údajů, a to bez zbytečného odkladu, informace o účelu zpracování OÚ (Nulíček, 2018).
- Povinnosti zabezpečit OÚ, jejímž smyslem je patřičně zabezpečit a chránit osobní údaje organizačními a technickými opatřeními, a to v míře odpovídající rizikovosti zpracování (Urbanová a Frýbová, 2018).
- Povinnost hlášení porušení zabezpečení OÚ, jejímž smyslem je ohlásit dozorovému úřadu (DÚ) porušení zabezpečení OÚ bez zbytečného odkladu nebo maximálně do 72 hodin od zjištění. Nutné je posoudit míru rizika, i když byla použita pseudonymizace či šifrování (MV ČR, 2023e).
- Povinnost jmenovat pověřenec pro OOÚ, jejímž smyslem je zaručit školám poradentství v oblasti GDPR, kontrolovat pověřencem jeho soulad a spolupráci s Dozorovým úřadem (ÚOOÚ, ©2013).
- Povinnost vést záznamy o činnostech zpracování, jejímž smyslem je dokumentování obecných záznamů, jakým způsobem škola zpracovává osobní údaje (ÚOOÚ, ©2013).

2.2 Přístup škol k ochraně osobních údajů

Škola předává osobní data uživatele třetím stranám pouze pokud to vyžaduje jiný právní předpis. Při předávání informací o žácích nebo studentech z jedné školy do druhé za účelem přestupu nebo při předávání údajů sociálním či zdravotním službám, soudcům, soudům, bezpečnostním složkám a jiným orgánům dochází k předávání údajů.

Naproti tomu předávání informací společností, které poskytují např. stravovací, zdravotnické nebo dopravní služby, jménem školského zařízení a na základě smlouvy s nimi, není možné sdělování osobních údajů žáků a studentů (Ignacio Martínez, ©2018).

Uveřejňování fotografií a videí ze školních akcí na webových stránkách školy, ve školním časopise, nebo třeba na sociálních sítích

Dle zákona č. 89/2012 Sb. (Zákony pro lidi, 2023) lze pořídit fotografie a videa ze kterých je možné identifikovat totožnost osob a poté vše zveřejnit pouze se souhlasem těchto osob.

Existují ale zákonné výjimky, a to v případě, že jsou fotografie či videa pořízena a uveřejněna za účelem informační neboli zpravodajské aktivity.

Výjimka tzv. zákonné zpravodajské licence se využívá pro pořízení a uveřejnění fotografií a videí z akcí školy ve školním časopise, na webu školy nebo na školním účtu na sociální síti. V tomto případě není škola povinna vyžadovat souhlas žáků a studentů případně jejich zákonných zástupců. Jiná je situace, kdy místo pro informační účely se fotografie a videa pořizují a zveřejňují kvůli propagaci školy, které je typické pro získání nových uchazečů o studium. V tomto případě, vzhledem k tomu, že se jedná již o cíleného použití, nelze výjimku tzv. zákonné zpravodajské licence použít a je třeba vyžádat souhlas (Epravo.cz, ©2018).

MŠMT (2023) udává, že v rámci propagace školy a na školním webu je možné uveřejňovat fotografie a videa ohledně úspěších žáka či studenta s uvedením jeho jména, příjmení a třídy pouze se souhlasem dítěte nebo zákonných zástupců.

Uveřejňování výkresů a dalších děl vytvořených žáky/studenty při výuce

Škola má dle Eprava.cz (2023) oprávněný zájem na umírněnou prezentaci z výuky, což zahrnuje i informování zákonných zástupců o náplni v hodinách a výstupech jejich dětí. Uveřejňování výkresů a jiných děl žáků a studentů s jejich celými jmény a podpisem v prostorách školy je povolené na základě právního titulu spočívajícího v oprávněném zájmu školy, tedy i bez předchozího souhlasu. Nejlepším řešením, jak si nezádat s rodiči je uvést v daném školním vzdělávacím programu, že žáci a studenti v rámci výuky malují výkresy a vytváří další díla, přičemž tyto jsou poté vystavovány po budově školy. Uvedené oznámení je důležité formulovat slušně a OÚ uvádět v takovém rozsahu, aby současně nezasahovaly do soukromí dalších osob (ÚOOÚ, ©2013).

Pokud by však měly být výkresy nebo jiná vytvořená díla dětí zaslány včetně identifikačních údajů třetí osobě za účelem např. účasti na soutěžích nebo výstavách mimo školské zařízení, znamenalo by to, že zpracování osobních údajů již přesahovalo oprávněný zájem školy, a měl by být vyžádán předchozí souhlas s tímto nakládáním s osobními údaji (Epravo.cz, 2023).

Uveřejnění seznamu žáků/studentů třídy

MŠMT připravilo Metodickou pomůcku k aplikaci GDPR ve školství (2017), dle které se seznamy žáků a studentů nemohou zveřejňovat a poskytovat bez předchozího souhlasu žáků a studentů, případně jejich zákonných zástupců. Neposkytují se jiným fyzickým nebo právnickým osobám nebo orgánům, které neplní funkci orgánu nadřízeného škole nebo povinnost takového předání nevyplývá ze zákona.

Věk subjektu údajů vzhledem k poskytnutí souhlasu

Souhlas se zpracováváním osobních údajů může škole poskytnou sám žák či student bez dalšího podpisu jeho zákonného zástupce, ale je třeba vycházet z úrovně svéprávnosti dotyčného. Toto posouzení se provádí u každého dítěte individuálně, Podle nařízení může udělit souhlas dítě od 16 let, přičemž jednotlivé členské státy mohou hranici snížit až na 13 let. V přijatém zákoně č. 110/2019 Sb. o zpracování osobních údajů se počítá s věkem 15 let (MŠMT, ©2017).

Zaměstnanec školy jako subjekt údajů

Školy jsou oprávněny uveřejňovat na svých webových stránkách základní identifikační a kontaktní údaje zaměstnance jako je jméno a příjmení, akademický titul, číslo pracovního telefonu či pracovní e-mail na základě svého oprávněného zájmu, a proto není nutné požadovat k tomuto uveřejnění jejich souhlas. Naopak uveřejnění portrétních fotografií zaměstnanců na webových stránkách školy přesahuje hranice přiměřené a důvodné realizace oprávněného zájmu školy, a je tak podmíněno předchozím odvolatelným souhlasem zaměstnanců (Ignacio Martínez, ©2018).

2.3 Bezpečnostní opatření

Školy, jakožto správci osobních údajů, musí přijmout řadu bezpečnostních opatření technické a organizační povahy, která zaručí bezpečnost výše osobních údajů, tj. jejich integritu a důvěrnost a ochranu před neoprávněným nebo nezákonným zpracováním a před

jejich ztrátou, zničením nebo náhodným poškozením. GDPR nestanoví seznam bezpečnostních opatření, která je třeba uplatňovat, ale vychází z následujících předpokladů:

Za prvé, v souvislosti se zásadou aktivní odpovědnosti musí správci údajů provést posouzení rizik operací zpracování, které provádějí, aby bylo možné stanovit, jaká opatření je třeba použít a jakým způsobem.

Za druhé, v závislosti na rizicích zjištěných ve výše uvedené analýze musí správci a zpracovatelé přijmout bezpečnostní opatření, přičemž musí zohlednit náklady na danou techniku, náklady na implementaci a povahu, rozsah, kontext a účely zpracování (Ignacio Martínez, ©2018).

GDPR rovněž stanoví, že každý správce musí vést dokumentaci týkající se činností zpracování prováděných v rámci své odpovědnosti, pokud možno včetně obecného popisu přijatých bezpečnostních opatření s přihlédnutím ke stavu techniky, nákladům na provedení a povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování.

Vzdělávací instituce jako správci by měla přijmout opatření, která zajistí, aby každý, kdo jedná pod jejich vedením a má přístup k osobním údajům, může tyto údaje zpracovávat pouze při výkonu svých pracovních povinností (Ignacio Martínez, ©2018).

Instalace kamerových systémů s cílem zajistit bezpečnost osob a zařízení ve vzdělávacích střediscích se stal trendem dnešní doby a zájem o ni se stále zvyšuje. Reaguje tak na oprávněný zájem škol a školských zařízení na zachování bezpečnosti a integrity osob a musí být v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů, pokud zahrnuje zpracování údajů o žácích, studentech, učitelích, rodinných příslušnících, zaměstnanců atd.

Vzhledem k tomu, že tyto systémy zasahují do soukromí osob, musí jejich instalace splňovat kritéria nezbytnosti, vhodnosti pro zamýšlené účely, kterých nelze dosáhnout opatřením méně zasahujícím do soukromí, a přiměřenosti, která nabízí více přínosů než škod. Pokud je ale důvodem instalace těchto systémů prevence škod na majetku, krádeží a vloupání, ke kterým může dojít, mohl by být jejich provoz omezen na dobu mimo vyučování, aby se minimalizoval dopad na soukromí osob (Ignacio Martínez, ©2018).

3 Výzkumné šetření

3.1 Metodologie

V praktické části práce vycházím z prostudované teorie, o kterou se opírám při tvorbě a následné interpretaci výzkumného rozhovoru. Formu rozhovoru jsem zvolila záměrně z toho důvodu, že osobní zprostředkování nabytých zkušeností respondentů je nejbližší k zjištění, zda jsou zákony o GDPR a jeho dodržování skutečně uvedeny do praxe.

Na základě toho, že Obecné nařízení o ochraně osobních údajů představuje právní rámec ochrany osobních údajů platný na celém území EU, nabízí se zjištění, že by obě školská zařízení měla dodržovat stejné zákony a předpisy a stejně tak i přistupovat k řešení problémů, neboť stejně, jako se staráme o naše děti ve školách, musíme považovat za stejně důležité zacházení i s osobními údaji, které nám rodiče poskytují. Jsou to citlivé informace a jako na takové by se na ně mělo pohlížet. Proto musíme vynaložit zvláštní úsilí, abychom dodržovali pokyny stanovené v nové směrnici GDPR včetně doby uchovávání poskytnutých informací.

„Někteří metodologové chápou kvalitativní výzkum jako pouhý doplněk tradičních kvantitativních výzkumných strategií, jiní zase jako protipól nebo vyhraněnou výzkumnou pozici ve vztahu k jednotné, na přírodovědných základech postavené vědě“ (Hendl, 2005, s. 49).

3.2 Kvalitativní výzkum

„Vedení kvalitativního rozhovoru je umění i vědou zároveň. Vyžaduje dovednost, citlivost, koncentraci, interpersonální porozumění a disciplínu“ (Hendl, 2005, s. 168).

Výzkumná část práce formou kvalitativního výzkumu, který jsem zvolila proto, že jsem do zkoumaného jevu chtěla nahlédnout více do hloubky a rozšířit si tak význam sdělovaných informací, poukazuje na to, jak jednotlivé evropské školy pracují s GDPR a pověřuje, zda jsou v souladu s evropským nařízením.

„Někteří metodologové chápou kvalitativní výzkum jako pouhý doplněk tradičních kvantitativních výzkumných strategií, jiní zase jako protipól nebo vyhraněnou výzkumnou

pozici ve vztahu k jednotné, na přírodovědných základech postavené vědě“ (Hendl, 2005, s. 49).

Informace jsou získávány řízenými polostrukturovanými rozhovory, což znamená, že jsou používány otevřené, teoreticky odvozené a případně konfrontační otázky s pověřenci, které školy zaměstnávají či s nimi spolupracují.

„Tento typ rozhovoru se používá, když je nutné minimalizovat variaci otázek kladených dotazovanému. Redukuje se tak pravděpodobnost, že se data získaná v jednotlivých rozhovorech budou výrazně strukturně lišit“ (Hendl, 2005, s. 173).

V mém případě se konkrétně jedná o vzdělávací instituce, které disponují dvoustupňovým systémem vzdělávání. Tedy o základní a střední školu v hlavním městě ČR a základní a střední školu ve španělské Murcii.

V prvně zmiňované škole jsem po vytvoření návodu k rozhovoru vedla výzkum v lednu letošního roku. Pověřenec je externí pracovník, který v hlavním městě působí na více školách zároveň. Jeho funkce je vykonávána na základě smlouvy o poskytování služeb uzavřené se vzdělávací institucí. Ve španělské škole jsem se s pověřencem, který je zaměstnancem školy a disponuje certifikací, setkala v polovině března letošního roku. Pořadí a formulaci otázek jsem měnila na základě odpovědí.

3.3 Výzkumný cíl

Cílem práce je zjistit, zda vybrané evropské školy zvolili totožný postup při plnění povinnosti dané platnou legislativou a zjistit přínosy a negativa zavedení GDPR na těchto školách. Tento cíl je dle mého přesvědčení dosažitelný, poněvadž jsou to právě evropští pověřenci, kteří ze školství nejlépe znají zmiňované nařízení a mohou tak analyzovat, zda přistupují k GDPR korektně a jednotně, i přesto, že se jedná o dvě rozdílné země.

3.4 Sběr dat

Primární zdroje pro sběr dat jsou čerpány přímým zkoumáním, proto se sběr výzkumných dat odehrával v prostředí škol, kde pověřenci mají své pracovní závazky. V české škole jsem

pověřence vyslychala v kanceláři pana zřizovatele, ve španělské škole jsme dialog vedli v jazykové učebně, ve která v tuto dobu neprobíhala výuka. Čas setkání jsme si v obou případech domluvili dopředu, abychom na sebe měli dostatek času a nebyli nikým rušeni. Rozhovory se vedly v dobrém duchu, pověřenci byli aktivní, ochotní a velmi vstřícní. Veškeré poznatky a odpovědi jsem si zaznamenávala na A4 papír a zároveň jsem po svolení pověřenců a jejich písemného souhlasu rozhovor nahrávala na mobilní telefon. Celý rozhovor trval, a to jak s českým, tak i španělským pověřencem zhruba jednu hodinu.

3.5 Výzkumné otázky pro sumarizaci dat

Při výběru výzkumných otázek určené pro pověřence vybraných škol jsem se zaměřila na to, aby byla formulována takovým způsobem, abych se dostala co nejvíce k uceleným odpovědím k dané tématice. K naplnění cíle jsem vytvořila tři základní neboli hlavní výzkumné otázky, na jejichž základě byly následně sestaveny podotázky pro vybrané respondenty.

Hlavní výzkumné otázky:

1. Jak vnímáte zavedení nových povinností v GDPR z května 2018 a stihli jste se na to připravit?
2. Jak zvládáte GDPR?
3. Jaké přínosy přineslo škole zavedení GDPR?

Zpřesňující otázky:

4. Z jakých důvodů data zpracováváte?
5. Jaký je rozdíl mezi osobními a citlivými údaji?
6. Jaké fotky tedy zveřejňujete?
7. Jste s nařízením spokojený?
8. Co se Vám osvědčilo a co naopak neosvědčilo? Máte nějakou konkrétní zkušenost?
9. Víte, kde všude na GDPR ve škole narazíte?
10. Jaká data ukládáte OÚ a kdo k nim má přístup?
11. Jaká bezpečnostní opatření ve škole uplatňujete?
12. Jaké komunikační prostředky využíváte?

13. WhatsApp, jak máte vyřešené tyto komunikační technologie-oprávnění, použití??
14. Jak se vám změnili postupy a procesy s účinností GDPR?
15. Bylo získání certifikátu finančně a časové náročné?
16. Pověřenec kolik stojí a co vše musí mít, aby jim mohl být?
17. Co vědí rodiče, jaké mají informace?
18. Spatřujete nějaký problém v souvislosti s GDPR?
19. Víte, jak postupovat v případě zneužití osobních údajů?
20. Rozdělení práce GDPR ve vaší škole – kdo se s GDPR setkává?
21. Jak vykonáváte spisové služby, jak archivujete a jak skartujete?
22. Víte, že od 1. ledna 2026 se bude muset vést spisová služba v elektronické podobě v atestovaném elektronickém systému spisové služby?
23. Které OÚ zveřejňujete na sociálních sítích?
24. Může škola požadovat při on-line výuce, aby měl žák/student zapnutou kameru?
25. Mate nějaké příklady, kdy jste si nevěděli rady při zpracování OÚ?
26. Obrátili jste se již na dozorový úřad?
27. Považujete směrnici za správnou nebo omezující?
28. Jak posíláte spisy žáků/studentů v případě přestupu na jinou školu (např. katalogové listy)?
29. Nepoužíváte datovou schránku?
30. Jak řešíte omluvenky?
31. Jak máte pořešen kamerový systém na škole. Co se může a co se nemůže?
32. Mohou rodiče nebo žáci/studenti poskytnutí osobních údajů odmítnout?
33. A stalo se to v některých případech?
34. Mohou učitelé shromažďovat údaje přímo od žáků/studentů?
35. Věková hranice pro souhlas je prý od 13 let. Jaký je věk ve vaší škole, kdy může žák/student sám souhlasit s poskytováním jeho OÚ?
36. Co se stane, pokud dítě či ZZ nechtějí podepsat formulář souhlasu?
37. Kdo zaplatí pokutu, pokud škola selže v některé z povinností tohoto evropského nařízení?
38. Poskytujete příjmení, jméno, třídy atd. ve školním časopise, na webu nebo na sociálních sítích?

39. Mohou prarodiče a další příbuzní požádat o informace o žákovi/studentovi?
40. Může škola pořizovat záznamy během školních aktivit?
41. Může škola zveřejnit fotografie žáků/studentů ve školním časopise, na webu nebo na sociálních sítích?
42. Jak se nová legislativa o ochraně osobních údajů dotýká správy dokumentů ve škole?
43. Jaké přínosy přineslo škole zavedení GDPR?
44. Sdělujete e-mailové adresy rodičů třetím stranám?
45. Jaké souhlasy jsou získávány?
46. Jak souhlas vypadá?
47. Kdo je ve vaší škole zodpovědný za GDPR?
48. Jak jsou ve škole uchovávány dokumenty?
49. Mohou všichni uživatelé vidět vaše sociální sítě?
50. Jakým způsobem by měly být předávány známky žáků a studentům, pokud to není prostřednictvím platformy?
51. Jak postupujete v případě osob, které pracují ve škole, ale jsou zaměstnanci externích firem. Např. IT firmy, mimoškolní lektori, úklidové firmy, provozovny stravování atd.?
52. Obsahují veřejné seznamy žáků a studentů jména nebo jen čísla?
53. Je ještě něco, co byste k tématu chtěl říct, a ještě to tu nezaznělo?

3.6 Rozhovory s pověřenci škol

Španělský pověřenec: „Jmenuji se Nurie, pracuji v této škole již 23 let a na pozici pověřence působím od května 2018. Pracuji i jako učitelka ekonomie na naší škole, což je v pořádku a nic nevede ke střetu zájmů. Mám, a to je dle mého názoru důležité zmínit, přímý přístup k vedení organizace z hlediska komunikace. Při předávání informací mezi vedením organizace a mnou není žádný mezičlánek, což znamená, že se na vedení mohu kdykoli obracet v záležitostech ochrany osobních údajů. Být interní pověřenec je pro školu zásadní, neboť se na mě mohou kdykoliv obrátit jak subjekty údajů, tak i vedení školy. Fyzická dosažitelnost u nás hraje důležitou roli“.

Český pověřenec: „Jmenuji se Petr a působím jako pověřenec pro tuto školu a pro další základní, mateřské a střední školy a další subjekty“.

Jak vnímáte zavedení nových povinností v GDPR z května 2018 a stihli jste se na to připravit?

Španělský pověřenec: „Vnímám dost zásadně toto nařízení. Ve škole dřív upřímně leželo dost dokumentů volně na stole, kartotéky s osobními údaji se nezamykaly, počítače e škole s citlivými daty byly volně přístupné všem zaměstnancům. To se změnilo a já myslím, že je to dobře. Připravili jsme se na to tak, že jsme se na vše po vstupním auditu organizačně a technicky připravili a vše opatřili, u a já jsem šla na všechny důležité semináře a kurzy, abych se stala pověřencem v naší škole. Učitelé měli potíže se do toho dostat. Předtím nezavírali PC ve třídách a kabinetech, neřešili, že PC nebyly zaheslovány, známky před ostatními spolužáky normálně zmiňovali nechávali složky dětí normálně na stole a brali si práci domů. Ted' si ji berou pouze, když je sepsán souhlas, kde je jasně formulováno, že v případě pochybení jde vše za nimi. Pro mě jako pověřence, to bylo strašně papírování. Rodiny to nějak nepoznamenalo, ale jak neví, jak je to důležité a nerozumí tomu, tak se bojí dat k něčemu souhlas a pak se diví, že jeho dítě není vidět na fotkách z různých školních akcí nebo je otočené atd“.

Český pověřenec: „Pro organizace, které prováděly zpracování osobních údajů v souladu s předchozí právní úpravou, neznamenalo zavedení GPDR významnější potíže či úsilí. Samotná příprava tedy nebyla nijak věcně ani časově náročná“.

Jak zvládáte GDPR?

Španělský pověřenec: „Musíme to zvládat, tak to prostě je. Nařízení je dané a my ho musíme zvládnout Ale myslím, že zvládáme. Díky metodice a materiálů ze strany ministerstva školství a zvládáme GDPR dobře. Školení, která jsem absolvovala mě hodně pomohlo. Ta znalost, že každá data se musí maximálně zabezpečit, musím říct, že vše dost zjednodušila. Myslím si, že je vše dost nafouklé. Když se GDPR dobře nastaví již na začátku, tak pak už není problém s nařízením pracovat. Mezi nejdůležitější změny patří zavedení nové zásady „odpovědnosti“, a jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů. Ony obě tyto funkce

spolu souvisejí, protože to jsou právě pověřenci, kdo v praxi musejí zajistit dodržování zásady odpovědnosti za organizace, kde činnost vykonávají“.

Český pověřenec: „Nemám s tím žádný problém. Zvládám i více organizací najednou. Jde jen o to si vše dobře nastavit. Administrativa zabrala ze začátku dost času, ale nyní se z toho dá jen těžit“.

Jaké přínosy přineslo škole zavedení GDPR?

Španělský pověřenec: „Větší kontrola a tím pádem i ochrana osobních údajů přináší kvalitnější služby, a tudíž i větší důvěru a jistotu ze strany dětí, jejich rodičů i zaměstnanců. Zamezuje jejich zranitelnost, zvláště těch nezletilých, a to je přínosné pro školu.

Český pověřenec: „Jednalo se o příležitost se obecně nad problematikou zpracování a ochrany osobních údajů zamyslet a přenastavit a zefektivnit procesy v souvislosti se zpracováním osobních údajů“.

Z jakých důvodů data zpracováváte?

Španělský pověřenec: „Pro jejich následné použití. Škola potřebuje znát údaje o žákovi, studentovi nebo zaměstnanci, kterého přijímá“.

Český pověřenec: „Škola údaje používají pro činnost, která je ve veřejném zájmu. Nesmí se ale použít pro jiný záměr. Když bych to chtěl více rozvést, znamená to, že škola nemůže poskytovat emailové adresy rodičů další straně, jako jsou lektori mimoškolních aktivit nebo stravovacímu zařízení, které není součástí školy, protože se jedná o externí firmu. Tam už by musel být použitý souhlas zákonných zástupců“.

Jaký je rozdíl mezi osobními a citlivými údaji?

Španělský pověřenec: „Osobní údaj je jakákoliv informace ohledně dané osoby. Laicky řečeno od jména až po to, jak třeba vypadá a kde a s kým žije. Citlivým údajem je vše, co dotyčnému v případě neochránění jeho OÚ může ublížit a diskriminovat ho“.

Český pověřenec: „Vše, co může dotyčného poškodit. Například rasový původ, náboženské vyznání, zdravotní stav včetně sexuální orientace, biometrické údaje a další“.

Jaké fotky tedy zveřejňujete?

Španělský pověřenec: *„Reportážní fotky jedince nezveřejňujeme, fotky skupiny osob ano. Toto má na starost jedna moje kolegyně“.*

Český pověřenec: *„Reportážní bez souhlasu, ostatní se souhlasem“.*

Jste s nařízením spokojený?

Španělský pověřenec: *„Jak jsem řekla již předtím, ano, vidím v tom smysl. Ten pocit, že děláme vše proto, aby OÚ žáků a studentů nebyly zneužity, se bere kvůli tomuto nařízení víc vážně“.*

Český pověřenec: *„Nařízení má v sobě logiku. Líbí se mně také, že je celkem dobře srozumitelné.“*

Co se Vám osvědčilo? Co se Vám naopak neosvědčilo? Máte nějakou konkrétní zkušenost?

Španělský pověřenec: *„Tak výhodou této evropské směrnice je ta, že jsou konečně zaměstnanci více obezřetní k OÚ. Pochopily, že se musí vše schovávat. Složky dítěte na naší škole jsou i se zdravotní dokumentací dítěte. Tyto složky jsou uschované a uzamčené ve skříni v mé kanceláři. Další část OÚ se nachází v učtárně. Je důležité zmínit, že výhodou je i to, že je nyní menší spotřeba papíru, a to z důvodu digitalizace“.*

Český pověřenec: *„Záznamy o činnostech, které se museli vzhledem k GDPR vypracovat se nám velice osvědčily. Vždy, když škola tápe, kde všude se osobní údaje vyskytují, pomůže jim tato tabulka. Je to praktické a rychle se vše vyřeší. Představte si, kdybyste ji neměla a musela byste hledat a přemýšlet, kde všude na osobní údaje ve škole narazíte. Shrnul bych to asi takto. I když se zezачátku pohlíželo na nové nařízení s odporem a každý v tom viděl, a vlastně tomu tak bylo, více práce a papírování, nyní se na GDPR nahlíží jako na praktickou a osvědčenou záležitost“.*

Víte, kde všude na GDPR ve škole narazíte?

Španělský pověřenec: *„Snad na nic nezapomenu, ale primárně je to asi nábor žáků a studentů, školní docházka žáků a studentů včetně přístupových systémů do školy, ve stravování a v evidenci zdravotního stavu, jako jsou například alergie na jídlo nebo úrazy. Když se pak přesunu dále, tak určitě fotografování a pořizování videí, sdílení na sociálních sítích vše, co se týká využití pro marketingové účely školy. Mimoškolní aktivity pořádané*

školou a výlety. IT systémy na evidenci žáků, studentů a zaměstnanců a uložení dokumentů všech“.

Český pověřenec: „Odpověděl jsem vlastně v předešlé otázce. Takže jen zopakuji. Zpracování máme ošetřeno v záznamech o činnostech, které jsou pravidelně aktualizovány. V rychlosti dodám, že do nich patří například vedení záznamů v třídní knize, žádost o přijetí do školy přestup na jinou školu, katalogové listy, posudek zdravotní způsobilosti, uvolnění z výuky, orientační testování nezletilého na přítomnost omamných látek, prezentace školy, seznámení se školním řádem a školním vzdělávacím programem, kamerové systémy, ukončování středního vzdělání s maturitní zkouškou, žádost o vydání duplikátu závěrečného, maturitního vysvědčení“.

Jaká data ukládáte OÚ a kdo k nim má přístup?

Španělský pověřenec: „Ukládáme jména, data narození, adresy, čísla průkazů totožnosti, telefonní údaje, emailové adresy, přístupové údaje. Prostě shromažďujeme osobní údaje dětí a rodičů, od celého jména nebo čísla občanského průkazu až po čísla bankovních účtů. Dále pak adresy, zdravotní dokumentace, hodnocení a prospěchy, rodinné stavy, náboženské přesvědčení atd. S těmito citlivými informacemi musí pedagogičtí pracovníci, vedení a administrativní pracovníci nakládat s maximální opatrností a zajistit soukromí a intimitu dotčených osob, zejména pokud se jedná o nezletilé. Ne všichni ve škole potřebují ke své práci nahlížet do osobních údajů našich žáků, studentů a zaměstnanců. Přístupová práva poskytujeme jen těm, kdo s OÚ přichází při své práci do styku“.

Český pověřenec: „Elektronicky i papírově. Máme vypracovanou matici přístupů k jednotlivým dokumentům.“

Jaká bezpečnostní opatření ve škole uplatňujete?

Španělský pověřenec: „Tak vzhledem k OÚ musí být v pracovní smlouvě každého zaměstnance doložka o mlčenlivosti, tj., že zaměstnanec, který má přístup k osobním údajům, musí zachovávat mlčenlivost o tom, co mu bylo sděleno, abychom se vyhnuli diskriminaci ze strany učitelů. Učitel nemůže použít údaje o dítěti, jinak mu hrozí postih za právě zmiňovanou diskriminaci. Pokud by učitel tuto informaci vyjmul ze složky a údaje zneužil, mohl by čelit soudnímu řízení na konkrétní přestupky a hrozily by sankce. Místnost se

složkami, respektive moje kancelář je vedle recepce u vchodu na dvůr školy. Tento vchod je i hlavním vchodem do budovy. U tohoto vchodu je umístěn kamerový systém. Příchody a odchody všech osob nejsou evidovány, ale máme zaměstnance hlídače, kteří hlídají celou dobu provozu školy u těchto hlavních dveří. Má kancelář je v době mé nepřítomnosti uzamčená včetně všech skříní s OÚ. Zabezpečujeme počítače proti případným internetovým útokům nebo zničení či ztrátě formou instalace antivirového softwaru, a tedy ochranu vnitřní sítě a zaheslování. Zaměstnanci pro práci s osobními údaji nevyužívají volně dostupné aplikace, které lze stáhnout z internetu, a které nebyly pořízeny školou. Zaměstnanci si nemohou na svůj soukromé účty na sociálních sítích zveřejňovat žádného ze svých žáků a studentů. Zabezpečujeme koncové zařízení, ze kterých lze k osobním údajům přistupovat. Kontrolujeme a spravujeme přístupová práva. Faktury uchováváme v účetnictví.

Dalšími bezpečnostními opatřeními je disk na iCloudu nebo bezpečnostní kamery, ale určité jsem nevyjmenovala všechno“.

Český pověřenec: „Nijak zvláštní. Určitě zásada čistého stolu, důsledné odhlašování se z aplikací, pokud s nimi dotyčný nepracuje, mlčenlivost atd. Samozřejmě osobní údaje v papírové podobě jsou uloženy v uzamykatelné skříní. Nadto provozujeme kamerový systém, který sám o sobě bezpečnost posiluje“.

Jaké komunikační prostředky využíváte?

Španělský pověřenec: „Email, to je oficiální komunikační prostředek. Aplikace BOYS je komunikační prostředek s rodiči a žáky/studenty. Tuto aplikaci chceme využívat v budoucnu jako komunikační prostředek pro celou školu. WhatsApp komunikace jen mezi učitelem a rodiči. S dětmi mohou učitelé používat WhatsApp pouze se souhlasem zákonných zástupců. No a pak samozřejmě telefony“.

Český pověřenec: „Nevím, co vše škola používá...vím o emailové komunikaci a pro WhatsApp komunikaci jsem připravoval souhlasy mezi rodiči a učiteli“.

WhatsApp, jak máte vyřešené tyto komunikační technologie-oprávnění, použití?

Španělský pověřenec: „Nepoužíváme platformu WhatsApp pro zaslání rychlých zpráv, protože sdílená data v konverzacích nejsou dobře zabezpečena. Používáme jen v případech,

kdy je situace dítěte ohrožena a je naléhavě nutné kontaktovat rodiče jakýmkoliv způsobem. Nebo jak jsem již zmínila v předešlé otázce.

Český pověřenec: Platformu WhatsApp nepoužíváme na vzdělání, ale na školní akce a pobyty ano. Samozřejmě se souhlasem. Rodiče a učitelé mezi sebou také WhatsApp používají, ale také s jejich souhlasy“.

Jak se vám změnil postupy a procesy s účinností GDPR?

Španělský pověřenec: „Změnilo se toho dost. Všichni si dáváme větší pozor. Učitelé více školíme. Nechceme pochybení, hrozí velké sankce a pokuty. Chceme být důvěryhodní. Vymazáváme hned vše, co přestalo být nutné pro daný účel zpracování, změnili se postupy ochrany OÚ. Dřív bylo vidět odemčené kabinety, skříně, kartotéky, ale i PC, no dá se říci, že vše, kde se OÚ objevovali. Souhlasy jsme neměli, sdíleli jsme vše, co pro naši školu bylo důležité sdílet. Známkovali jsme a hodnotili nahlas, neřešili jsme při rozhovoru s rodiči řešit něco i před ostatními. Řídíme se zásadami „čistého stolu“ a GDPR. Zásady „čistého stolu“ upravují bezpečné zpracování údajů na pracovišti. Tuto metodiku můžete najít na internetu a znamená to, že počítače musí být po odchodu z práce uzamčeny, složky jsou uloženy v uzamykatelných skříních a digitální soubory nejsou přístupné, papírové dokumenty se ničí strojově nebo prostřednictvím sběrné služby, vymazání dat musí být zdokumentováno, aby je bylo možné později prokázat. Dokumenty se, pokud možno nenechávají otevřené a neberou se domů ani na cesty. Kdokoli může zapomenout důležitou složku ve vlaku, v busu Když to ale musí být, učitelé podepisují se školou souhlas. Dokonce kontrolují i místa v kancelářích, kde by někdo mohl získat osobní údaje, jako jsou například odpadkové koše. Ano, nesmějte se, koš je jedním z hlavních zdrojů informací pro toho, kdo by chtěl škodit, vždyť, obsahují dokumenty smotané do klubka papíru. Dále pak dopisy a faktury, respektive ty, které jsou na očích, mohou obsahovat informace o žácích/studentech, zaměstnancích, popř. dodavatelích i cenné údaje. Tabule nebo flipchart se často používají při poradách a po jejich skončení by měly být uklizeny nebo uklizeny. Dokumenty, pokud jsou záměrně ponechány kdekoli, například na stole, aniž by byly založeny do složky, mohou obsahovat důležité údaje, které by mohl narušitel odcizit. Vizitky a adresy, jelikož by „pachatel“ mohl využít vaše obchodní kontakty k tomu, aby si přisvojil jinou identitu. Kalendář, který má prakticky každá kancelář. Pokud k němu má někdo přístup, obsahuje informace, jako jsou

např. jména klientů, termíny schůzek a podobně. Poznámkové bločky, na ty obzvláště pozor, myslím tím na ty jasné barevné bločky Poznámky často píšeme heslo na viditelném místě, často si také zapisujeme konkrétní údaje, které se nemusí zdát důvěrné, ale ten, kdo chce údaje zcizit, by je mohl zkombinovat s jinými údaji. Klíče od kanceláří a kartoték jsou uchovávány na recepci, kde má k nim přístup pouze oprávněné osoby. A v tiskárnách se velmi snadno zapomenout papíry, takže pak k nim mají přístup všichni. Kartotéky obsahují důvěrné údaje a při odchodu z kanceláře vše zamykám. USB velmi praktická věc. Často obsahují důvěrná data, která nejsou běžně šifrována. Mohou také do počítačů přenášet škodlivý software nebo viry...a asi bych mohla pokračovat. Napadá mě, že by bylo lepší se zeptat, co se spíš nezměnilo, ha, ha. Je toho rozhodně méně než těch změn“.

Český pověřenec: *„Nijak výjimečně“.*

Bylo získání certifikátu finančně a časové náročné?

Španělský pověřenec: *„Absolvovala jsem minimálně 200 hodin školení. Certifikát je platný myslím 4 roky“.*

Český pověřenec: *„Jsem právník, takže musím pouze zajistit nezávislost a zabránit střetu zájmů. Právní pojmy mi nejsou cizí. Takže jsem byl pouze na dvou školeních“.*

Pověřenec kolik stojí a co vše musí mít, aby jim mohl být?

Španělský pověřenec: *„Školení na pověřence se pohybovala ve výši tisíc eur. Školení jsou dostatečná, naučila jsem tam toto nařízení pochopit a uchopit v naší škole. Certifikáty na odbornou znalost mě dostaly na pozici pověřence a tím mi mou pracovní náplň, můžu říct i ztrojnásobily za ty samé peníze co předtím. Vzhledem k tomu, že jsem jedna z mnoha vlastníků tohoto školského zařízení“.*

Český pověřenec: *„Pověřenec musí mít alespoň elementární znalosti z mnoha oblastí. Primárně se musí jednat o oblast, kde působí, v tomto případě školství. Dále se jedná o znalost práva a právních předpisů, oblast IT, oblast bezpečnosti“.*

Co vědí rodiče, jaké mají informace?

Španělský pověřenec: *„Rodiče pracující na pozicích jako jsou advokáti, soudci atd, tedy s právními znalostmi, mají dost informací a myslí si opravdu, že vše vědí nejlépe. A z toho*

důvodu to tak i vypadá při podpisu souhlasů. Čtou si vše důkladně, mají k souhlasu i výtky. Na druhou stranu, jsou ale rodiče, kteří ani nic nečtou a veškeré souhlasy podepíší bez problémů. Předávání osobních údajů rodinami nezahrnuje žádný zákaz jejich zpracování, pokud se jedná o výchovné účely. Přesto musíme rodiče informovat o existenci souboru, v němž jsou uloženy, o účelu, k němuž jsou vyžadovány, o jejich příjemcích a o právech subjektů údajů čili o tom, kde je mohou uplatnit. Pokud jsou shromážděné OÚ potřebné i pro jiné než vzdělávací účely, musíme subjekty údajů jasně a neprodleně informovat o účelu, pro který mají být použity. Tímto způsobem se dozvědí všechny informace nezbytné k tomu, aby mohli předání těchto citlivých údajů přijmout nebo odmítnout“.

Český pověřenec: *„Nesetkal jsem se s rodiči, abych mohl odpovědět na tuto otázku“.*

Spatřujete nějaký problém v souvislosti s GDPR?

Španělský pověřenec: *„Problém asi ne, jen pro starší učitele je problém naučit se používat nástroje informační a komunikační technologie, které se staly ve škole nezbytnými. To zahrnuje i také znalost zásad ochrany osobních údajů a podmínky používání. Proto poskytujeme učitelům podpůrné materiály, jako jsou různé pokyny, průvodce nebo doporučení, které jim pomáhají proškolit se v těchto aktivitách, které pak mohou přenést do výuky bez pochybení v souvislosti s GDPR“.*

Český pověřenec: *„Ne“.*

Víte, jak postupovat v případě zneužití osobních údajů?

Španělský pověřenec: *„Ano, do 72 hodin musím zneužití nebo únik nahlásit dozorovému úřadu a řídit se pak jeho pokyny“.*

Český pověřenec: *„Ano, jednak z praxe pověřence a jednak je tato problematika ošetřena v interních předpisech“.*

Rozdělení práce GDPR ve vaší škole. Kdo se s GDPR setkává?

Španělský pověřenec: *„Fyzicky tedy žák nebo student a sekretariát včetně mě a mých asistentů. Pedagogové se mohou podívat do složky dítěte, ale jen před shora zmiňovanými. Dále finanční oddělení, ředitel školy a jeho zástupci. Osoba na Public relations, která disponuje svým asistentem a samozřejmě zřizovatel školy. Ted' mě napadá i zmínit, že*

v případě, když jsou někteří učitelé k dispozici, například když mají své žáky nebo studenty na výjezdu, exkurzi či na nějaké jiné aktivitě, vykonávají u mě administrativní činnost. V tomto případě také mohou nahlédnout někam, kde se OÚ vyskytují. Vše ale po domluvě se mnou“.

Český pověřenec: „Jsem v kontaktu s ředitelem školy, právníkem školy a vedoucí administrativy. S nimi komunikuji“.

Jak vykonáváte spisové služby, jak archivujete a jak skartujete?

Španělský pověřenec: „Ve škole máme zaměstnankyni na pozici metodička spisové služby, která je i mou asistentkou a tato paní se mnou sdílí kancelář, kde se nacházejí skříňe s OÚ. Vzhledem k zachování zásady důvěrnosti, která je jednou ze zásad GDPR je pouze ona a já tou osobou, která má k tomuto přístup. Škola disponuje spisovým a skartačním řádem, kde je napsané, jakou dobu archivovat dokumenty a kdy dokumentace skartovat. To nejdůležitější je vést záznamy, prokázat průběh zpracování osobních údajů a zabezpečit je.“

Český pověřenec: „Neumím na to odpovědět, nejsem fyzicky přítomen. Je to kompetence vedoucí administrativy“.

Víte, že od 1. ledna 2026 se bude muset vést spisová služba v elektronické podobě v atestovaném elektronickém systému spisové služby?

Španělský pověřenec: „To nevím, slyším to poprvé. To musí být pouze v českém školství, jinak bych o tom musela něco vědět“.

Český pověřenec: „Ano, rozhodla o tom poslanecká sněmovna ČR dne 1.června 2021. Výjimka je pouze pro mateřské školy“.

Které OÚ zveřejňujete na sociálních sítích?

Španělský pověřenec: „Fotografie a videa ze školních aktivit, jména, tříd, výkresy. Vše, co vlastně už zde zaznělo. Ted' mě napadlo, že když na nějaké školní akci fotí učitel na svůj mobilní telefon nebo fotoaparát, musí vše poté, co předá záznamy administrátoru sociálních sítí před ním smazat. V případě, že něco zatají, ví, že je to již neoprávněného narušení osobnostních práv učitele“.

Český pověřenec: „Primárně fotografie reportážního charakteru“.

Může škola požadovat při on-line výuce, aby měl žák/student zapnutou kameru vzhledem k GDPR?

Španělský pověřenec: *„My jsme toto při distanční výuce požadovali. V zájmu kvalitního vzdělávání nám toto přijde logické“.*

Český pověřenec: *„Nemůže“.*

Máte nějaké příklady, kdy jste si nevěděli rady při zpracování OÚ?

Španělský pověřenec: *„Když nařízení vstoupilo v platnost nevěděli jsme si rady prakticky u všeho. Bylo to nové a báli jsme se pochybení. Metodika vypracovaná pro školy nám v tomto ohledu dost pomohla. Po absolvování školení jsem si již naplno rozšířila obzory a té velké odpovědnosti, která vlastně byla ta největší změna jsem se již nařízení bát přestala“.*

Český pověřenec: *„Že bych si vyloženě s něčím nevěděl rady si nevybavuji. Nicméně v některých složitějších případech konzultuji s kolegy“.*

Obrátili jste se již na dozorový úřad?

Španělský pověřenec: *„Ne, nebyla potřeba, žádné OÚ nám nikdo neodcizil ani nám nijakým způsobem neunikly. Myslím si, že svou práci беру zodpovědně“.*

Český pověřenec: *„Ano, v několika případech s bezpečnostními incidenty. V této konkrétní škole zatím nikoli“.*

Považujete směrnici za správnou nebo omezující?

Španělský pověřenec: *„Považuji ji za správně omezující“.* (velký smích)

Český pověřenec: *„Myslíte nařízení nebo interní směrnice? Za mě tak či onak je v pořádku a považuji to za správnou věc“.*

Jak posíláte spisy žáků/studentů v případě přestupu na jinou školu, například katalogové listy?

Španělský pověřenec: *„Katalogové listy zasiláme do po emailu“.*

Český pověřenec: *„Nevím, jak je posílají“.*

Nepoužíváte datovou schránku?

Španělský pověřenec: „*Co to je datová schránka? Jak je důležitá? My používáme pouze emailovou korespondenci*“.

Tak to je zvláštní, to jste mě dost překvapila. Když rodič oznámí, že je vlastníkem DS, automaticky je tento kontakt zásadní pro zasílání zákonnému zástupci či jiným institucím veškerou písemnou dokumentaci.

Španělský pověřenec: „*Jak říkám, nevím, neznám*“.

Český pověřenec: „*Ano, katalogové listy se posílají ve většině případu již přes datovou schránku*“.

Jak řešíte omluvenky?

Španělský pověřenec: „*Omluvenky se zasílají pouze na webový školní informační systém určený pro zákonné zástupce. Od 18 let se mohou studenti omlouvat sami opět jen přes webový školní informační systém určený žákům a studentům. V tištěné formě již omluvenky nepřijímáme*“

Český pověřenec: „*Neumím odpovědět, jak si toto řeší ve škole*“.

Jak máte pořešen kamerový systém na škole. Co se může a co se nemůže?

Španělský pověřenec: „*Kamery na škole samozřejmě máme, ale jen u vchodů, na chodbách a na parkovišti. Na toaletách, v šatnách a třídách je to zakázané*“.

Český pověřenec: „*V budově, kde škola působí je kamerový systém provozován, a to za účelem ochrany života, zdraví a majetku. Na toaletách, ve třídách, v šatnách jsou kamery zakázány. Kamerový systém je provozován v souladu s nařízením. Provozovatel kamerového systému důsledně dodržuje informační povinnost*“.

Mohou rodiče nebo žáci/studenti poskytnutí osobních údajů odmítnout?

Španělský pověřenec: „*Mohou, ale jen ty na základě jejich informovaného souhlasu. Tam patří například seznamy dětí na mimoškolních akcích, na soutěžích, jména osob, které budou odvádět dítě ze školní družiny, emailové adresy, fotografie za účelem propagace školy, zveřejnění výkresů, záznamy z kamerového systému školy pořizované za účelem bezpečnosti žáků a studentů a ochrany jejich majetku, číslo bankovního účtu zákonných zástupců pro účel školního stravování. Ty, které jsou ze zákona, ty odmítnou nemohou*“.

Český pověřenec: „*Samozřejmě*“.

A stalo se to v některých případech?

Španělský pověřenec: „*Ano, máme tu rodiče, kteří nechtějí, aby jejich dítě bylo foceno či zveřejňováno na sociálních sítích. Souhlas ohledně focení a zveřejňování tedy nepodepíší a škola tak není oprávněna s těmito OÚ, jakkoliv nakládat*“.

Český pověřenec: „*Ano, i s takovými případy se setkávám, ale je to naprostá menšina*“.

Mohou učitelé shromažďovat údaje přímo od žáků/studentů?

Španělský pověřenec: „*Podpora plynulé komunikace mezi učitelem a dítětem musí být logicky nepřetržitá a jasná. K tomu učitel využívá prostředky jako jsou vzdělávací platformy, e-mail atd., takže ano, i učitel shromažďuje OÚ přímo od žáků a studentů*“.

Český pověřenec: „*Tato otázka je určena učitelům, ha, ha*“.

Věková hranice pro souhlas je prý od 13 let. Jaký je věk ve vaší škole, kdy může žák/student sám souhlasit s poskytováním jeho OÚ?

Španělský pověřenec: „*Podepisují děti od 14 let a dál a k tomu ještě i rodiče. Takhle to je napsané i v metodice, kterou nám ministerstvo školství poskytlo. Respektive, když je dítěti 14+ může souhlas podepsat a je to, ale v naší škole máme nastaveno, že škola vyžaduje i tak podpisy zákonných zástupců až do 18 let dítěte*“.

Český pověřenec: „*Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů stanovuje hranici na 15 let. Nicméně ve škole podepisují souhlasy zákonní zástupci až do 18 let žáka či studenta*“.

Co se stane, pokud dítě či ZZ nechtějí podepsat formulář souhlasu?

Španělský pověřenec: „*Ano, máme tu rodiče, kteří nechtějí, aby jejich dítě bylo foceno či zveřejňováno na sociálních sítích. Souhlas ohledně focení a zveřejňování tedy nepodepíší a škola tak není oprávněna s těmito osobními údaji, jakkoliv nakládat. To samé je i v případě dítěte, které má 14 let a nepodepíše souhlas*“.

Český pověřenec: „*Vůbec nic, udělení souhlasu je zcela dobrovolné*“.

Kdo zaplatí pokutu, pokud škola selže v některé z povinností tohoto evropského nařízení?

Španělský pověřenec: „*Pokutu by platil dle mého zřizovatel školy*“.

Český pověřenec: „*V případě, že je selhání zapříčiněno ze strany pověřence, je tato sankce hrazena z profesního pojištění pověřence*“.

Poskytujete příjmení, jméno, třídy atd. ve školním časopise, na webu nebo na sociálních sítích?

Španělský pověřenec: „*Ano, poskytujeme jméno a příjmení v případě, že dotyční vyhráli v nějaké soutěži nebo tak*“.

Český pověřenec: „*Ne, proboha. Jen jméno nebo dám příklad žák čtvrté třídy. Určitě není možné více konkretizovat*“.

Mohou prarodiče a další příbuzní požádat o informace o žákovi/studentovi?

Španělský pověřenec: „*Informace o žákovi/studentovi nemohou být podány nikomu z rodiny, když k tomu není souhlas od zákonných zástupců*“.

Český pověřenec: „*Bez souhlasu zákonných zástupců ne*“.

Může škola pořizovat záznamy během školních aktivit?

Španělský pověřenec: „*Po vyžádání výslovného souhlasu směrem k rodičům a jeho následné podepsání zákonnými zástupci poté můžeme pořizovat fotografie. Pro naše učitele a jiné zaměstnance školy je vlastně velmi snadné nahrávat fotografie ze školních akcí na sociální síť, což je však zakázáno, pokud nebyl předem vyžádán souhlas žáků, studentů a jejich rodičů, kteří budou na fotografiích a videích*“.

Český pověřenec: „*Může se souhlasem*“.

Může škola zveřejnit fotografie žáků/studentů ve školním časopise, na webu nebo na sociálních sítích?

Španělský pověřenec: „*Je to stejné jako v předchozí otázce. Ale ještě dodám, že ze sociálních sítí využíváme Instagram, Tik tok, Twitter a Facebook. Manažer sociálních sítí je jedna z řady učitelů a je to člověk, který má na starosti naše sociální síť, která fotografie zveřejňuje. Nikdo jiný. Všichni učitelé od této osoby vědí, a to od začátku školního roku, kdo z rodičů podepsal a kdo ne, souhlas o zpracování osobních údajů. Takže už při focení ví,*

koho fotiti a koho nikoliv. Když se posílají fotky ze soukromého mobilu přes WhatsApp, musí pak hned vše vymazat. V případě nějakého vítězství nebo jiného ocenění, zveřejňujeme i celé jméno“.

Prosím?? To je přece porušení GDPR?

„To si nemyslím, ale docela jste mě teď překvapila. Tak už to raději dělat nebudeme“.

Český pověřenec: *„Se souhlasem ano, bez souhlasu zveřejňujeme pouze obecné, hromadné fotografie, které nelze za osobní údaj považovat. Při zveřejnění je pak dodržena zásada minimalizace“.*

Jak se nová legislativa o ochraně osobních údajů dotýká správy dokumentů ve škole?

Španělský pověřenec: *(smích) „Na skříních přibyly zámky a klíče a pracovníci školy přistupují k dokumentům víc zodpovědněji. Jak při nakládání s dokumenty, tak i při jejich skartaci a archivaci“.*

Český pověřenec: *„Kladen je větší důraz na informovanost, na získávání souhlasů a na zabezpečení osobních údajů“.*

Jaké přínosy přineslo škole zavedení GDPR?

Španělský pověřenec: *„Větší respekt k soukromí ostatních a větší opatrnost při nahrávání obsahu na internet. Učitelé učí děti, aby si vážili soukromí svého i svých spolužáků, což znamená, že nemají sdílet obrázky ani jiné materiály na který ch se oni sami nebo jejich spolužáci a kamarádi bez jejich souhlasu. Předcházíme tím případům kyberšikany, groomingu, sextingu nebo genderového násilí. A to si myslím, že je velkým přínosem pro školu“.*

Český pověřenec: *„Jednalo se o příležitost se obecně nad problematikou zpracování a ochrany osobních údajů zamyslet a přenastavit a zefektivnit procesy v souvislosti se zpracováním osobních údajů“.*

Sdělujete e-mailové adresy rodičů třetím stranám?

Španělský pověřenec: *„Samozřejmě, že ne. To je hrubé porušení přeci, ha, ha“.*

Český pověřenec: *„Ne, pokud k tomu rodič ve výjimečném případě neudělí souhlas“.*

Jaké souhlasy jsou získávány?

Španělský pověřenec: „*Tak napadá mě souhlas o povolení nahrávání na vzdělávacích akcích tedy pořizování fotografií nebo videozáznamů, jak už jsem zmiňovala souhlasy WhatsApp komunikace, souhlasy a třeba i souhlasy, že si učitel může vzít práci domů*“.

Český pověřenec: „*Rychle z hlavy, souhlas na pořizování fotek a videí, pak souhlas na WhatsApp mezi učiteli a rodiči a také souhlas při nástupu do zaměstnání*“.

Jak souhlas vypadá?

Španělský pověřenec: „*Obsahuje jméno a příjmení žáků, studentů a rodičů, identifikační údaje školy, která souhlas vydává, podpis rodičů a dětí od 14 let, den a místo podpisu souhlasu, udělení výslovného a dobrovolného souhlasu čili že ten, kdo souhlas podepisuje, dělá toto dobrovolně. Musí obsahovat i poučení o ochraně GDPR, seznámení s činnostmi, kterých se souhlas týká a na jakou dobu je souhlas poskytnut*“.

Český pověřenec: „*Musí být konkrétní, jasný, svobodný. Musí obsahovat název správce a subjektu údajů včetně jejich adres. Datum narození případně IČO. Musí obsahovat délku trvání, z jakého účelu a jaké údaje se budou zpracovávat. Dále pak podpisy, datum a místo podpisu*“.

Kdo je ve vaší škole zodpovědný za GDPR?

Španělský pověřenec: „*Já. Vše jde za mnou. Proto musím znát základní zásady zpracování údajů a nejlepší způsoby jeho provádění. Každý rok hradí škola cca 400 eur na audit. Jedná se o právníckou firmu, která s námi má 4letou smlouvu, že vždy v červnu dorazí a zkontroluje smlouvy, složky učitelů a dětí, kamerový systém, zabezpečení PC, no prostě vše, co GDPR obnáší. V průběhu roku se ně mohu s jakoukoliv otázkou obrátit*“.

Český pověřenec: „*Jsem to já*“.

Jak jsou ve škole uchovávány dokumenty?

Španělský pověřenec: „*V uzamčených skříních, na zabezpečeném iCloudu, v zaheslovaných počítačích*“.

Český pověřenec: *„To ví moji kolegové ze školy, ale vzhledem k tomu, že občas do školy zajdu, tak vím, že jsou využívány bezpečnostní skříně, uzamčené místnosti, zabezpečená digitální technologie“.*

Mohou všichni uživatelé vidět vaše sociální sítě?

Španělský pověřenec: *„Ano, sociální sítě jsou reklamními zdroji, proto máme nastaveno, že obsah našich sociálních sítí mohou vidět všichni uživatelé“.*

Český pověřenec: *„Ano“.*

Jakým způsobem by měly být předávány známky žáků/studentů, pokud to není prostřednictvím platformy?

Španělský pověřenec: *„Známky nemůže sdělovat učitel nahlas před ostatními žáky a studenty. U nás je to tak, že pedagog má možnost pošeptat známku pouze dotyčnému žákovi nebo nahlas, a to jen na základě souhlasu, který mu žák nebo student starší 14 let udělí. V naší škole používáme školní platformu, do které jak dítě, tak rodič může vstoupit přes své bezpečnostní heslo“.*

Český pověřenec: *„Nedokážu odpovědět“.*

Jak postupujete v případě osob, které pracují ve škole, ale jsou zaměstnanci externích firem. Např. IT firmy, mimoškolní lektoři, úklidové firmy, provozovny stravování atd.?

Španělský pověřenec: *„Všechny zmiňované externí firmy musí mít podepsané smlouvy a souhlasy se školskou institucí a s rodiči. Jidelnu neřešíme, ta je součástí školy“.*

Český pověřenec: *„Souhlasy a zase souhlasy a smlouvy, to je celé“.*

Obsahují veřejné seznamy žáků a studentů jména nebo jen čísla?

Španělský pověřenec: *„Jen čísla. Číselnou řadu, kterou má každý žák a student přidělenou, nahrazujeme jméno a příjmení na testech a písemných pracích“.*

Český pověřenec: *„Měli by být jen kódy, takže jména by vidět být neměla. A asi to tak i je“.*

Je ještě něco, co byste k tématu chtěl říct, a ještě to tu nezaznělo?

Španělský pověřenec: *„No tak třeba ještě informace ohledně životopisů. Když nám nějaký zájemce o práci zašle své CV na naší webovou stránku, kde máme sekci pracovní nabídka,*

disponujeme s ním jen na dobu nezbytně nutnou a v případě, že o zájemce nestojíme, hned ho musíme smazat. Je to v metodice GDPR, která je naše interní a která je dostupná pro všechny učitele na platformě Google drive, kterou používáme. Jinak si myslím, že je vše dost nafouklé. Když se GDPR dobře nastaví již na začátku, tak pak už není problém s nařízením pracovat. Mezi nejdůležitější změny patří zavedení nové zásady odpovědnosti a jmenování pověřence pro ochranu osobních údajů jmenovaným správcem. Obě tyto funkce spolu souvisejí: pověřenci pro ochranu osobních údajů budou osobami, které budou v praxi muset zajistit dodržování zásady odpovědnosti za organizace, k nimž patří, a v rámci těchto organizací“.

Český pověřenec: „*Nic mě již nenapadá*“

Chtěla bych Vám poděkovat, že jste si na mě udělal/a čas a podělil/a se se mnou o Vaši zkušenost ohledně fungování GDPR na Vaší škole.

Španělský pověřenec: „*Není vůbec zač. Bylo to velmi zajímavá zkušenost. Ráda jsem se podílela na výzkumu. Přeji, ať se daří*“.

Český pověřenec: „*Také děkuji. Na shledanou*“!

3.7 Výsledky výzkumného šetření

Při výběru zemí, které jsem porovnávala v této práci jsem se opírala o moji osobní zkušenost, kdy jsem žila 12 let ve Španělsku a mé děti tam měly možnost chodit i do školy. Španělský vzdělávací systém je mi tak dobře znám.

Zároveň škola, ve které působím mimo jiné i jako koordinátorka španělských studijních pobytů je v partnerském vztahu se školou podobného zaměření ve španělské Murcii.

Španělsko je velmi krásná země se pyšní nejen krásnými plážemi, dobrým jídlem a přátelskými a velice komunikativními lidmi, ale i tím, že Španělé nežijí, aby pracovali, ale pracují, aby žili. Ještě bych mohla zmínit jejich rychlé přechody z vykání na tykání nebo že vzhledem k jejich povaze, co mohou odložit, tak prostě odloží na další den, a ono to nějak dopadne. Ano, i já jsem to tak vnímala po celou dobu mého žití v této zemi, a proto, když jsem si vybírala téma mé bakalářské práce, měla jsem pocit, že objevím velké mezery i

v souvislosti s touto tematikou. Opak byl ale pravdou. Velice mě překvapilo, jak ve zkoumané španělské škole mají vše ohledně GDPR pořešené a doslova mi tím vyrazili dech. Ač jsem až do výzkumného šetření věřila a hodnotila, že česká škola bude příkladná a o krok dál, je to vlastně naopak. Španělská vzdělávací instituce má praktickou část této směrnice lépe nastavenou.

Jejich zabezpečení proti úniku a zneužití osobních údajů je, řekla bych, na profesionální úrovni. Nejsou to oni, kteří svým všude známým laxním přístupem GDPR nedodržují. A já jsem tímto výzkumným šetřením přišla na to, proč tomu tak je. Přehrávala jsem si v svých myšlenkách stále dokola rozhovor, jak se španělským, tak českým pověřencem. Při kladení otázek jsem vnímala jejich mimiku, výrazy, proslovy, postoje k otázkám, jejich vlastní používané postupy a dostala jsem se vlastně k logické odpovědi na mou otázku.

Mám za to, a vlastně si za tím i stojím, že v případě, že zvolený pověřenec pro ochranu osobních údajů je jedním ze zaměstnanců dané školské vzdělávací instituce a ještě lepší je, když se jedná o dlouholetého zaměstnance dané školy a nejedná se tak o externího pracovníka, který zastává pracovní pozici pověřence i v dalších jiných školách, je zcela jisté, že vzhledem ke k odlišnému vztahu obou těchto jmenovaných pověřenců ke školskému zařízení, ve kterém tuto pracovní náplň vykonávají a loajalitu vůči škole, nemůže se dosahovat nikdy stejných výsledků.

Pověřenec externista nemá dostatečné znalosti o celé škole, zná maximálně tři pracovníky z vedení a nikoho z řad pedagogů a provádí reálně poradenství a kontrolu dálkovou formou.

Španělský interní pověřenec má díky své dlouhodobé praxi ve škole široký rozhled, dostatečné znalosti o celé škole a ve většině případech i přátelské vztahy na pracovišti. Každodenní docházení pověřence pro ochranu osobních údajů do školy zcela zaručeně a jistě přispívá ke správnému uchopení GDPR ve všech směrech. Jsou tak přijata taková technická, organizační, a hlavně bezpečnostní opatření, která jsou v souladu s nařízením. Pravidelné monitorování pracoviště, poskytování poradenství hned, když je potřeba, rychlá a vhodná doporučení při výskytu jakéhokoliv problému, jeho správný postup řešení a jeho následná kontrola ze strany pověřence poukazuje na fakt, že díky tomu dochází ve španělské škole k minimalizaci rizik porušení práv.

Naopak v české škole, kde je pověřence externí pracovník, není vidět efektivita vzájemné komunikace, a tudíž ani určitý respekt k plnění povinností vyplívající ze zmiňované evropské směrnice. Pověřenec je sice k dispozici a spolupracuje s vedením školy, ale není fyzicky přítomen, a tak není nikdo, kdo by zaměstnance školy svým způsobem nutil plnit podmínky GDPR v souladu s ním. I když se tak externí pověřenec může pyšnit vyšším dosaženým vysokoškolským vzděláním či vyšší odborností v teorii, v tomto ohledu dle mého názoru, je to bezpředmětné. Stejně tak i přenést každodenní kontroly zaměstnanců a učeben na ředitele školy, který vzhledem ke svému pracovnímu vytížení nemá na výše zmiňované již kapacitu.

Vzhledem k možnému úniku OÚ z důvodu nepatřičného zabezpečení dokumentace, které obsahují osobní údaje a to např. neuzamčenými skříněmi či zanecháváním složek žáků a studentů v kabinetech pedagogů, by nebylo na škodu zajistit na škole osobu z řad administrativních pracovníků, která bude jakási pravá ruka pověřence na ochranu osobních údajů, a touto spoluprací, by tak byly vytvořeny podmínky pro lepší plnění úkolů vyplívajících z obecného nařízení, protože chybná řešení a rozhodnutí mohou znamenat pro správce čili školu nemalé finanční sankce a pokuty.

Závěr

V době, ve které dnes žijeme, musíme sdílet svůj prostor s určitými okolnostmi, které nás mohou v mnoha případech ovlivnit. Patří mezi ně jak globalizace, tak i nové technologie bez kterých se již neobejdeme, včetně internetu a sociálních sítí, které v konečném důsledku způsobují omezení nebo ohrožení jednání nás lidí, kteří společnost tvoříme, především pokud jde o naše právo na soukromí.

Ochrana osobních údajů je tedy nastavena jako jakási hradba, která v těchto záležitostech zaručuje, chrání a věnuje pozornost omezením zásahů do soukromého života každého z nás. V tomto ohledu, a pokud se to týká nezletilých osob, je situace složitější, protože tyto osoby jsou zranitelné, křehké a stále se formují, a proto vyžadují větší ochranu ve všech aspektech svého života a samozřejmě i z hlediska ochrany svých osobních údajů.

Proto tématem mé bakalářské práce bylo zjistit, zda evropské školy stejnými postupy plní povinnosti spojené s nařízením o ochraně osobních údajů neboli GDPR, které vstoupilo v platnost 25. května 2018, neboť GDPR je ožehavým tématem v České republice i ve Španělsku.

I přesto, že je směrnice napříč Evropskou unií jednotná a pokyny a povinnosti jsou totožné, naráží správci a pověřenci při každodenní aplikaci pravidel na drobná úskalí, protože musí pravidla uzpůsobit dané škole a prostředí, ve kterém se nachází.

Fakta uvedená v teoretické části většinou korespondují s praxí. Zásadní odlišnost lze nalézt ve výběru jmenovaných pověřenců pro ochranu osobních údajů, respektive v tom, zda se jedná o interního nebo externího zaměstnance. Další odlišnost lze nalézt ve věku, kdy je žák a student považován za způsobilého stvrdit svým podpisem porozumění danému pravidlu a vyjádřit tak svůj souhlas nebo nesouhlas. V České republice je stanovený věk 15 let, ve Španělsku mohou žáci a studenti vyjádřit svůj souhlas dříve.

Velkou roli hraje spolupráce školy a rodičů. Je zřejmé, že jako podstatnou shledává ochranu osobních údajů velká část rodičů i široká veřejnost.

Specifičnost školního prostředí je dána také oblastmi a tématy, která jsou v nich řešena, avšak je třeba vnímat ochranu osobních údajů a její vnímání zcela individuálně.

Současná doba s sebou přináší určitou opatrnost a zodpovědnost za to, jaké informace o svých žácích/studentech škola zveřejňuje, protože právě právo na soukromí a jeho ochrana je velmi aktuální.

Dle mého názoru, je před námi ještě velmi dlouhá cesta, než dojde k zavedení dostatečné ochrany osobních údajů a podaří se předcházet nedorozuměním, která mohou vznikat z nedostatečné znalosti aplikace práva, případně podcenění situací, při kterých jsou osobní údaje ohroženy, případně při nakládání s nimi dělají školy zbytečné chyby.

Vždyť cílem každého školského zařízení je hájit práva žáků, studentů a jejich zákonných zástupců proti neoprávněnému zacházení s jejich daty a osobními údaji, dát jim větší kontrolu nad tím, co se s jejich daty děje.

Seznam použitých informačních zdrojů

Článek 2, EU obecné nařízení o ochraně osobních údajů "*Věcná působnost*", odstavec 1-4.

Článek 5, EU obecné nařízení o ochraně osobních údajů "*Zásady zpracování osobních údajů*", odstavec 1, písmeno a-f.

Epravo.cz, ©2018. *Posouzení vybraných otázek aplikace GDPR ve školách, školských a předškolních zařízeních* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/posouzeni-vybranych-otazek-aplikace-gdpr-ve-skolach-skolskych-a-predskolnich-zarizenich-108257.html>

ESIPA.CZ, ©1995. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=31995L0046>

ESIPA.CZ, ©2022. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=31995L0046>

Eur-lex.europa.eu, ©2012. *Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění)* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=FI>

Europa.eu, ©2022. *Co je to Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (European Data Protection Board, EDPB)?* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/enforcement-and-sanctions/enforcement/what-european-data-protection-board-edpb_cs

FRÝBOVÁ, A., 2020. *První zkušenosti s GDPR ve školství*. Wolters Kluwer. ISNB 194 18-605-2.

HENDL, J., 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, s. 49-55. ISBN 80-7367-040-2

IGNACIO MARTÍNEZ A., ©2018. *Guías Sectoriales de la AEPD. Guía para Centros Educativos*, Agencia Española de Protección de Datos. Supervisión 21: revista de

educación e inspección [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z:
<https://www.aepd.es/es/documento/guia-centros-educativos.pdf>

JANEČKOVÁ, E., 2018. *GDPR – Praktická příručka implementace*. Grada Publishing. Praha: Wolters Kluwer. ISNB 978-80-7552-248-1.

JANEČKOVÁ, E., 2020. *GDPR – Řešení problémů v praxi škol*. Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1353-8.

KOMÍNKOVÁ, M., ©2018. *Jak vznikalo nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)*. Euroskop [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2018/03/27/jak-vznikalo-narizeni-o-ochrane-osobnich-udaju-gdpr/>

MŠMT ČR, ©2023. *Stručný návod na zabezpečení procesů souvisejících s GDPR* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/strucny-navod-na-zabezpeceni-procesu-souvisejicich-s-gdpr>

MV ČR, ©2023a. *Orientace v GDPR, Zabezpečení osobních údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/zabezpeceni-osobnich-udaju.aspx>

MV ČR, ©2023b. *Orientace v GDPR, Zásady zpracování osobních údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/zasady-zpracovani-osobnich-udaju.aspx>

MV ČR, ©2023c. *Orientace v GDPR, Zásady zpracování osobních údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/zasady-zpracovani-osobnich-udaju.aspx>

MV ČR, ©2023d. *Orientace v GDPR, Co nového GDPR přináší* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/co-noveho-gdpr-prinasi.aspx>

MV ČR, ©2023e. *Příloha k Průvodci pro přípravu obcí na požadavky GDPR* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: [file:///C:/Users/luciekroutilova/Downloads/GDPR-Modelove_situace_-_Poruseni_zabezpeceni_udaju%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/luciekroutilova/Downloads/GDPR-Modelove_situace_-_Poruseni_zabezpeceni_udaju%20(2).pdf)

NAŘÍZENÍ EU, ©2023. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů*

a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Elegal [online]. [cit. 2023-07-08]. Úřední věstník Evropské Unie. Dostupné z:

https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=20112

NEZMAR, L., 2017. *GDPR: Praktický průvodce implementací*. (1. vydání). Grada,

NULÍČEK, M., ©2018. Praktický průvodce přípravou na GDPR: Část IV. Shrnutí nejdůležitějších povinností. *Dauc.cz* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z:

<https://www.dauc.cz/clanky/8732/prakticky-pruvodce-pripravou-na-gdpr-cast-iv-shrnuti-nejdulezitejsich-povinnosti>

NULÍČEK, M., 2017. *GDPR-obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ISBN 978-80-7552-765-3.

ONOOŮ (GDPR), ©2022. *Bod odůvodnění 71* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z:

<https://gdpr-text.com/cs/read/recital-71/>

PECINA, T., ©2012. *Zákon* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z:

<https://iuridictum.pecina.cz/w/Z%C3%A1kon>

Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7603-256-9.

Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-248-1.

PRAVOLIT.CZ, ©2019. *Pokuty dle GDPR: 14,5 mil. EUR za porušení zásady "omezení uložení"* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.pravoit.cz/novinka/pokuty-dle-gdpr-14-5-mil-eur-za-poruseni-zasady-omezeni-ulozeni>

Publishing. ISBN 978-80-271-0668-4.

Q – COM, ©2022a. *Systémy řízení: Pověřenec* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z:

<https://www.qcom.cz/systemy-rizeni/gdpr/poverenec/>

Q – COM, ©2022b. *Systémy řízení* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z:

<https://www.qcom.cz/systemy-rizeni/gdpr/>

RAMIRO, M. and ORTEGA GIMÉNEZ, A., 2021. *Tratamiento de datos personales en centros educativos, Cuestiones prácticas*. Madrid. España. ISBN 9788413880563.

SVOBODA, P., 2011. *Úvod do evropského práva*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978 80 7400 334 9.

SVOBODOVÁ, Z., 2020. *Základy metodologie výzkumu (kvalitativní přístupy)*.

ÚOOÚ, ©2013. *Zabezpečení osobních údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/8-zabezpeceni-osobnich-udaju/d-27282/p1=5020>

ÚOOÚ, ©2018a. *Základní příručka k ochraně údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/zakladni-prirucka/ds-4744/archiv=1&p1=3109>

ÚOOÚ, ©2018b. *Základní příručka k ochraně údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/zakladni-prirucka-k-ochrane-udaju/ds-4744/p1=4744>

ÚOOÚ, ©2018c. *Základní příručka k ochraně údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/zakladni-prirucka/ds-4744/archiv=1&p1=1061>

ÚOOÚ, ©2018d. *Základní příručka k ochraně údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/zakladni-prirucka-k-ochrane-udaju/ds-4744/p1=4744>

ÚOOÚ, ©2018e. *Zabezpečení osobních údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/8-zabezpeceni-osobnich-udaju/d-27282/p1=5020>

ÚOOÚ, ©2018f. *Zvláštní kategorie osobních údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/5-zvlastni-kategorie-osobnich-udaj-citlive-udaje/d-27274>

ÚOOÚ, ©2018g. *Práva subjektu údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/zakladni-prirucka-k-ochrane-udaju/ds-4744/p1=4744>

ÚOOÚ, ©2018h. *Nejdůležitější pojmy* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/3-nejd-lezit-jsi-pojmy/d-27293>

ÚOOÚ, ©2018ch. *Porušení zabezpečení* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/poruseni-zabezpeceni/ds-5020>

ÚOOÚ, ©2018i. *Porušení zabezpečení* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/poruseni-povinnosti-pri-zpracovani-osobnich-udaju/ds-1487/archiv=0&p1=1277>

ÚOOÚ, ©2019a. *Adaptační legislativa k GDPR vstoupila v účinnost* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/adaptacni-legislativa-k-gdpr-vstoupila-v-ucinnost/d-33656>

ÚOOÚ, ©2019b. *Dozorová a rozhodovací činnost* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/dozorova-a-rozhodovaci-cinnost/ds-1277/p1=1277>

URBANOVÁ, E. a FRÝBOVÁ, A., ©2020. *Školní poradenství v praxi č. 4/2018, Metodika obecného posouzení vlivu na ochranu osobních údajů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=46487

Zákony pro lidi, ©2001. *115 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2001-115>

Zákony pro lidi, 2023. *Zákon č. 89/2012 Sb., Zákon občanský zákoník* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#Top>

Živé Gdpr.Cz, ©2023. *Slovník pojmů* [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://zivegdpr.cz/slovník-pojmu>

ŽŮREK, J., 2018. *Praktický průvodce GDPR: včetně úplného znění GDPR*, 2. aktualizované vydání Olomouc: ANAG, Právo. ISBN 978-80-7554-152-9.

Seznam užitých zkratek

Evropské zkratky:

DPA – Data Protection Authority – dozorový úřad

DPIA – Data Protection Impact Assessment – Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů

DPO – Data Protection Officer – Pověřence pro ochranu osobních údajů

EDPB – European Data Protection Board ⇒ Evropský sbor pro ochranu osobních údajů

EU – European Union – Evropská Unie

GDPR – General Data Protection Regulation – Obecné nařízení o ochraně osobních údajů

ICT – Information and Communications Technologies ⇒ informační a komunikační technologie

České zkratky:

AR – Analýza rizik

DÚ – Dozorový úřad

EIOÚ – Evropský inspektor ochrany údajů

LZPS – Listina základních práv a svobod

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

OSPOD – Orgán sociálně – právní ochrany dětí

OÚ – Osobní údaje

OZ – Občanský zákoník

SÚ – subjekt údajů

ÚOOÚ – Úřad pro ochranu osobních údajů

ZZOÚ – Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Seznam příloh

- Příloha 1– Acuse de recibo de su currículum (potvrzení o přijetí vašeho životopisu)
- Příloha 2 – Cartel – Zona videovigilada (Plakát – monitorovaná zóna)
- Příloha 3 – Contrato de confidencialidad por prestación de servicios con acceso a datos personales (Dohoda o mlčenlivosti při poskytování služeb s přístupem k osobním údajům)
- Příloha 4 – Činnosti GDPR ve školství
- Příloha 5 – Documento salida de documentación (Dokumentace výstupního dokumentu)
- Příloha 6 – Dodatek ke smlouvě o poskytování výuky
- Příloha 7 – Informace o zpracování osobních údajů
- Příloha 8 – Informace pro zaměstnance o zpracování osobních údajů
- Příloha 9 – Información detallada sobre protección de datos referente al tratamiento de datos-empleados (Podrobné informace o ochraně údajů o zpracování údajů-zaměstnanci)
- Příloha 10 – Manual para Personal Autorizado (Příručka pro oprávněné pracovníky)
- Příloha 11 – Návrh smlouva pro audit GDPR
- Příloha 12 – Protección de datos de carácter personal curso 2022/2023 - matriculación (Ochrana osobních údajů pro školní rok 2022/2023 - registrace)
- Příloha 13 – Registros de actividades de tratamiento como responsable (Registr činností zpracování jako správce)
- Příloha 14 – Registros de actividades de tratamiento web (Záznamy o činnostech zpracování webu)
- Příloha 15 – Směrnice GDPR
- Příloha 16 – Smlouva mezi školou a pověřencem
- Příloha 17 – Smlouva o poskytování poradenských služeb
- Příloha 18 – Souhlas se zpracováním osobních údajů
- Příloha 19 – Souhlas se zpracováním osobních údajů WhatsApp

Příloha 20 – Souhlas COVID

Příloha 21 – Spisový a skartační plán

Příloha 22 – Záznamy o činnostech zpracování – doplnění

Příloha 23 – Záznamy o činnostech zpracování OÚ